

Brassói Lapok

XXXVIII. évfolyam
149. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Hétlő
1932. évi július 4

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre havonként 60 lej, postai szétküldéssel; Brassóban és mindazon helységeken, ahol a kihordás nem pósta útján történik, a kihordónak a kézbesítési díj külön megfizetendő. Ez a kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 500 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — Az előfizetési díj átutalható postautalványon vagy fizethető nyugta ellenében a lap utol ó oldalán felsorolt pénzbeszedő-meghízóink kezeihez. Magyarországon postatakarékpénztári számlánk száma 12,174. **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldalon elhelyezve 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők

Igéreketek zsibvására

Románia a világ Eldoradója lesz — a választási manifesztumokban

Minden párt annyit ígér, mintha évszázadokig akarna kormányon lenni, de szerencsére a választási ígéreketek is konverzió alá esnek

Bukarest, július 2.

Mint eső után a gomba, úgy bujnak elő egymásután a harminc és egynehány politikai párt választási manifesztumai és ha igaz, amit Grigore Filipescu lapja bejelent, hogy a jövő héten szakadás fog beállni az egyik legujabb pártalakulatban, akkor eggyel több lesz a népbol-dogító programok száma. Az ígéreketek ebben a licitációjában egyedül a nyomdaipar az, amely jól jár, de annál nagyobb fejfájása van a szerencsétlen polgárnak, aki a szabad választások ellenére sem tudja, hogy tulajdonképpen melyiket is válassza a sok mennyei jó-léttel kecsegtető ígéhirdetés közül. De

zavarba jött maga a sokéves tapasztalattal bíró központi választási bizottság is, mert a nagy kereslet folytán kifogyott a választási jelekből és kénytelen volt kimondani, hogy új választási jelt nem ad ki többé senkinek.

Mi lesz akkor azzal a legalább féltucat-ra tehető új párttal, amelynek megalakulásával július 17-ig számolni lehet?

Kuriózus módon és bizonyos fokig történelmi — vagy inkább klinikai kórtani? — dokumentum gyanánt kiszedegettük az eddig megjelent választási programok legfontosabbnak látszó mondatait és ezennel az igen tisztelt választópolgárok elé tárjuk. Nemcsak nagyszerű

multság lesz ez a mai szomorú időkben, hanem egyúttal az alkotmányos jogok maradéktalan gyakorlása. Mert

a programok közül szabadon lehet választani, de majd annál kevésbé az urnák előtt.

Képzeljük el a dédelgetett névtelen polgárt, akinek tulajdonképpen a lelkiismeretére tüztek ki nyilvános árlejtést a tülekedő vevőjelöltek. Ki ad többet? Ez a jelszó, de a valóság csak az, hogy ki ígér többet. És miután az ígéreketeket úgysem kell beváltani, a pártok kimeríthetetlen fantáziával licitálják tul egymást.

Ime, mit ígérnek nekünk.

Választási ígéreketek csokorba kötve

KORMÁNYPART

A mezőgazdák helyzetének feljavítása, a konverzió fenntartása, a mezőgazdasági hitel helyreállítása, a városi ingatlanok terheinek csökkentése, kamatleszállítás, adósságlikvidálás megkönnyítése, a termelők adójának és a fogyasztók által fizetett árak leszállítása, a gabonaárak fel-emelése. A legnagyobb takarékoság az állami és közpénzekkel való gazdálkodásban, az álláshalmazási törvény alkalmazása és az állami hivatalnokok fizetésének maximalása, a fizetések és nyugdíjak pontos fizetése úgy visszamenőleg, mint a jövőben, a közéleti erkölcs megerősítése az összes miniszterek, parlamenterek és közhivatalnokok vagyonának revíziója révén. Új iparpolitika minden protekció feladásával, amely kárára van az államnak, vagy a fogyasztónak, a külkereskedelem és áruforgólag értékesítésének fellendítése, banktörvény és a mezőgazdasági jelzáloghitel reorganizálása, az ipari hitel reformja, a népbankok összeolvasztása, a hitelszövetkezetek töké-jének szaporítása, a szállítási megjavítása és olcsóbbá tétele.

Ezeket kívül van még legalább harminc olyan ígértek, hogy akár kettő-háromnak a megvalósítása is évekbe kerülne.

Meddig akar a nemzeti-parasztpárt kormányon maradni?

DUCA LIBERÁLIS PARTJA

„Ebben a súlyos és sorsdöntő órában a nemzeti-liberális párt hajlandó vállalni a helyzetért a felelősséget és kötelezettséget vállal az ország színe előtt arra, hogy:

helyreállítja a rendet és becsületességet a közpénzek kezelésében, biztosítja a köztisztviselői fizetések és nyugdíjak pontos folyósítását, küzdeni fog a konverzió fenntartásáért megjavított formában, hogy a mezőgazdák ezentúl megkaphassák azt a hitelt, amely ma nincs meg nekik,

egész sor intézkedéssel megkönnyíti az összes falusi és városi kategóriák hely-

zetét fizetési kedvezményekkel és a kamatok leszállításával, leszállítja és igazságosabban veti ki majd az adókat minden kategória kereseti viszonyainak és fizetőképességének megfelelően, helyreállítja a hitelt egy belföldön, mint külföldön a rend és takarékoság jegyében álló költségvetési politikával, az állami kötelezettségek tiszteltbentartásával szigorú megtakarításokat fog eszközölni az állami gazdálkodásban, a szinekurista és elődsi intézményeket megszünteti, eltörli a fölösleges kiadásokat, újjászervezi és egészséges alapokra fekteti a közigazgatást,

mint a harmónia és a társadalmi testvériség pártja, küzdeni fog minden gazdasági ág, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem és kézműipar fejlődéséért, megerősíti a hadsereget, magasra fejleszti az iskolát és egyházat, biztosítja az igazságszolgáltatás helyzetét és presztizsét, megvalósítja a vagyonrevíziót és megbünteti azokat, akik a közintézményeket megkárosították és szabad prédának tekintették az állam vagyonát.

Ezek után a kiáltvány még hozzáteszi, hogy a liberális párt sohasem tett még olyan ígértek, amelyet be ne váltott volna. Lehet, ha az ország memóriája mást mond is. De miért nem jutottak eszébe a liberális pártnak mindezek a szép dolgok akkor, amikor kormányon volt?

BRATIANU GYÖRGY LIBERÁLIS PARTJA

„A Jorga-Averescu-kormány megbukott a tehetségtelenség, könnyelműség és tehetetlenség hármasságának súlya alatt. Kivüle az ország nehézségeiért felelős Duca pártja is, amelyet ugyanazon a listán választottak meg...”

„Vissza akarjuk adni a koronának és az országnak ezekben a nehéz pillanatokban egy eleven, hatalmas, az idő szükségleteit megértő és a nehézségek leküzdésére, valamint a regényiségek beteljesítésére felkészült kormány instrumentumát.

Hogy mit akarunk, amivel az ország megszabadulhat a nyomasztó szükség-től és nehézségtől, az egyetlen szóban kifejezhető: *bizalom*.

Börtönbe a tolvajokkal! — ez nemcsak a kiszorított nép kétségbeesésének jajkiáltása, hanem azt akarjuk, hogy a közvagyon rablói valóban higgyenek azokban a súlyos büntetésekben, amelyeket megérdemelnek. A szigorú takarékoság gazdaságát akarjuk bevezetni, felülről egészen lentig. Fel akarjuk szabadítani a termelést az adók megkönnyítésével. Az ország aranya olyan jövedelmi forrás, a melyet eddig nem használtak ki eléggé. Ezáltal új lehetőségek adódnak arra, hogy az állam fizethesse kötelezettségeit az alkalmazzottjainak és a nyugdíjasoknak.

További ígéreketek: a konverzió megjavítása, a városi adósságok kérdésének helyes megoldása, az iparcikkek fokozatos olcsóbbítása, a mezőgazdasági termékek árának feljavítása, piacok szerzése, a rend fenntartása, minden felforgató törekvés határozott elfojtása, a nemzetvédelem effektív megerősítése.

AVERESCU PARTJA

nem mer ígértek, hanem a multa hivatkozik. Megemlíti, hogy 1927 júniusában az általános világválság ellenére, Románia kielégítő helyzetben volt. A választást, amely már-már összeomlott, sikerült kétszeresen feljavítani és ténylegesen stabilizálni. Az állami költségvetések fölösleggel zárultak, a kereskedelmi mérleg aktív volt, a fizetések pontosan napra történtek. Ennek ellenére — szól a marsall keserű szemrehányása — a választók szavazatai eltávolodtak a néppárttól annyira, hogy még egy képviselőt sem küldtek belőle a parlamentbe.

„Választók! Azt hallom, hogy sokfelől teszik fel a kérdést: Mit csinál a marsall? Azt hiszem, sokkal helyénvalóbb lenne, ha azt kérdeznék, hogy mit csináltak ti magatok?... Akarjátok, hogy megsegítsék? Kész vagyok rá, szeretők szívvá, hogy most is, mint egész életem-

ben, megtegyem a kötelességem, de előbb ti is segítsetek egyszer már magatokon, akármilyen áldozat, akármilyen kockázat árán!”

GOGA NEMZETI KISGAZDA PARTJA

„A mi célkitűzésünk? Az eddigi örökösök által itt hagyott romokon meg akarjuk gyógyítani az országot. A nemzeti kisgazdapárt új polgári ideált akar adni, új hitvallást hirdetni bűnbánattal és büntetéssel a mai állapotok szerzői számára, akikkel minden közösséget megtagad... Kötelezi magát egy radikális reformra, amely átgurja a beteg Románia lelkét... A monarchiában látja a legerősebb garanciát a román nemzeti állam léte... Hisz a román verben és az ország földjében, igenli a nemzeti eszme megújodását, amelynek védelme alatt meg lehet valósítani a szociális harmóniát az összes idegen nemzeti kisebbségek normális támogatásával...”

Ezután következnek a már jól ismert ígéreketek a konverzióról, hitelről, adóleszállításról stb. Majd így folytatja a kiáltvány:

„Tudatában vagyunk annak, hogy csak a társadalmunk gyors átalakítása menthet meg bennünket az ajtónkon kopogtató veszedelemtől. Azonnali segítség kell ide és az aléltásból való bátor felebredés... Forradalom előtti idők kerülgetnek minket és fekete szárnyak csatognak a fejünk felett...”

JORGA NEMZETI PARTJA

szintén a multa hivatkozik és felsorolja, hogy kormányon léte alatt a politikától tédre kényszerített iskolának olyan szabadságot adott, amilyen sohasem volt neki, lelket vezetett be az iskolába, ami azelőtt nem volt meg benne, job árakat biztosított a gazdáknak a terményeiknél, biztosította a könnyebb igazságszolgáltatást, új alapokra helyezte a hadsereget, olcsóbbá tette a cukrot és előkészítette a papírárak csökkentését, könnyített a parasztok adósságain, az állam terheit 40 milliárdról 25 milliárdra szál-lítottotta le és véget vetett a rablógazdálkodásnak a közigazgatásban.

Difficile est satiram non scribere...

SZOCIÁLDEMOKRATA PART

Ennek a kiáltványnak legérdekesebb jellegzetessége az, hogy először a polgársághoz folyamodik és csak azután a munkássághoz. A programjában benne van a pártprogram minden ismert pontja. Semmi új. Egyébként lásd alább, — néhány pont kivételével.

FUGGETLEN SZOCIÁLISTÁK

Részlet a választási manifesztumból: „A szociáldemokraták és kommunisták, akik eddig a szociálista eszme nevében jelentkeztek a választók előtt, a szociá-lizmus elleni hibák és bűnök vétkebe estek. A szociáldemokraták a reformista politikával és a kormánypártokkal való együttműködés révén a kapitalizmus malmára hajtják a vizet. A kommunis-ták zabolátlan akcióikkal széles utat nyitnak a reakció és a fasizmus számára. A szociáldemokraták és kommunisták kiszámított ellenállása az egységes munkásfront kiépítésével szemben, amelyet javasoltunk, késlelteti a munkástömegek egységes osztályakciójának megvalósítását... A kettészakadt és akaratlánküli munkásosztály a fasizmus prédájául esik és meg fog fizetni a gyengeségeért még nagyobb nyomorúsággal és teljes rabszol-gasággal.”

Programpontok: a munkaadói offenzíva feltartóztatása, a bérek megvédése, a munkanélküliség esetére szóló biztosítás, munkaalkalmak teremtése, a falusiak, munkások, mesteremberek, kiskereskedők és városi jelzálogadósok adósságainak eltörlése, új agrárreform földmeg-váltási ár nélkül, modern mezőgazdasági felszerelés, olcsó hitel, munkaközösségek

megalkotása és a termények közös értékesítése, a kisebbségi iskolák elismerése és engedélyezése, a kisebbségek nyelvhasználatának a közoktatásban, igazságszolgáltatásban és községi közigazgatásban, megnevezési szerződés Oroszországgal, a bankok nacionalizálása, az iparvállalatok szocializálása, a hadiadósságok eltörlése, a teljes leszerelés, a népek közötti béke, általános politikai, katonai, mezőgazdasági és kincstári amnesztia, teljes szervezkedési, kulturális és szakmai szabadság az összes munkásáramlatoknak.

A felsoroltakon kívül legalább még harminc különféle manifesztum van, amely végeredményben nem más, mint az említettek egyik, vagy másik kombinációja.

Abban majd mindegyik párt megegyezik, hogy fenntartja a konverziót. Ez érthető is, mert így a választási ígéretük is konverzió alá esnek. Ötven százalékos ilyen formán teljesen elesik, a második ötven százalékos pedig ráérnek harminc év alatt valóra váltani.

JELENTÉSEK A VÁLASZTÁSI FRONTRÓL

Érdekes próbaválasztás

Hitler és az erdélyi szászok

A brassói szászok egynegyede követi Hitler megváltó ígét

Brassó, július hó 2.

A szász népkisebbség egységét — amint erről már írtunk — a Barcaságban is megbontotta a hitlerizmus, amelynek itt a Sachsenburg c. hetilap a zászlóhordója és szócsöve. A brassói szász hitleristák, akik tudvalevőleg a nagyszabedű Fabritius-féle mozgalom révén választási kartellbe léptek a cuzistákkal és a román nacional-szocialistákkal, az utóbbi időben erőteljes propagandát fejtenek ki és dr. Bonfert Alfréd bukaresti állatorvost akarják felleptetni képviselőjelöltjüknek, Connert Fritz-cel, a barcasági kerületi tanács hivatalos jelöltjével szemben.

A helyzet tisztázása végett a barcasági szász néptanács próbaválasztást rendelt

el a két jelölthez.

Ez a próbaválasztás, amelyet feszült várakozás előzött meg, tegnap, pénteken ment végbe a Brassó város területén a következő eredményre vezetett:

Fritz Connert 945 és dr. Alfréd Bonfert 304 szavazat. Százalékszámában kifejezve a hivatalos szász jelölt, aki a kormánypárttal kötött paktumos listán is szerepelni fog, 75 és fél, a hitlerista jelölt pedig 24 és fél százalékos szavazatot kapott.

A próbaválasztásnak a falvakbeli eredménye még ismeretlen, de nem valószínű, hogy lényeges eltolódást jelezne a brassói erőviszonyokkal szemben.

Mindenestre jellemző, hogy a hitlerizmus már megszervezte magának a barcasági szász lakosság egynegyedrészt.

Cuza kortese agyonütött egy zsidó hordárt

Bukarest, július 2.

A végsőig elfajult választási harcnak megvan az első halálos áldozata.

A belügyminisztériumhoz érkezett távirati jelentések szerint Falticeni városkában egy Gheorghe Gheorghesul neű egyén

doronggal agyonverte Nuham Ignác hordárt.

A rendőri vizsgálat megállapította, hogy a merénylet a cuzisták táborához tartozott és az antiszemita ligának fejtett ki politikai propagandát.

Tegnap délután az antiszemita agitátor összehatalkozott Nuham hordárral és figyelmeztette, hogy

amennyiben nem szavaz a cuzistákra, úgy megöli.

Nuham tiltakozni próbált az erőszakos oktrojálás ellen,

az antiszemita agitátor ekkor szó nélkül felkapta dorongját és úgy vágta fejbe Nuhamot, hogy a szerencsétlen hordár szétroccsolt koponyával, holtan esett össze.

A falticeni zsidó htközség táviratilag tiltakozott a belügyminiszternél a gyilkosság ellen, egyben pedig figyelmeztetik a kormányt, hogy az antiszemita liga gyűlöletet szító propagandája miatt a zsidó lakosság élete komoly veszedelembe forog.

Petringenárt revolverrel üdvözölték Belényesen

Nagyvárad, július 2.

Jelentettük, hogy Petringenár János, a suszturból politikussá avanzsált demagóg, a Vassáda listavezetője lett Bihar megyében. Petringenár most kortesköruton van a megyében, ahol azonban még nem felejtették el régi viselt dolgait és így nem a legnagyobb népszerűségnek örvend. Különösen Vaskoh és Belényes lakossága ismeri jól Petringenárt és így érthető, hogy most nem a legszívesebben fogadják. Tegnap késsel felhasították Petringenár autójának pneumatikáját, mire Petringenár, a társaságában levő Chiriac bukaresti tanárral együtt gyalog volt kénytelen folytatni útját. Nem számol azonban azzal, hogy időközben hatalmas tömeg szegődik nyomába. A Vassáda listavezetője csak nagy nehezen tudta ép bőrrel megmenteni, még revolverlövéseket is leadtak rájuk, amelyeknek egyike a velük levő soffőr lábszárába hatolt. Petringenár és Chiriac a kormányhoz fordultak védelemért.

Helyreállt a sváb egység

Temesvár, július 2.

A független svábok és a hivatalos sváb párt között létrejött a béke és ezzel a bántási német egység helyreállítottak tekinthető. Az egységes sváb listára felvették Hügel Antal lovrini mézárasmestert, akit képviselő

nek jelöltek, míg a megyei tanácsba Hell Károlyt, a városi tanácsba pedig Logell kereskedőt kandidálták.

TEMESVÁR

A Dolgozók Blokkja ellen megnyilvánult terror, két napi szünettel, teljes gőzzel lépett működésbe. A temesvári törvényszéket tizenhat detektív szállta meg, akiknek az a feladatuk, hogy a dolgozók listájának benyújtását megakadályozzák. A törvényszék folyosóján tegnap őrizetbe vették Muzslay János munkást, abban a hiszemben, hogy a zsebében be akarja csempészni a Dolgozók Blokkjának listáját. Muzslay összes zsebeit átkutatták, listát azonban nem találtak nála. Ennek ellenére nem engedték szabadon, hanem letartóztatásba helyezték.

A telefonvonalakat a sziguranca figyeli. Erős megfigyelés alatt van dr. Nagy Hugó és dr. Bürger ügyvédek irodája, sőt még a gépirókisasszonyaikat is detektívek kísérik az utcán.

SZÉKELYUDVARHELY

Eddig hat listát nyújtottak be a törvényszékhez, de számítani lehet még vagy négyre. Az első lista a kormánypárté: dr. Solomon Virgil segessvári orvos, dr. Réty Imre, dr. Györffy Béla és Vajda Antal ny. tanító neveivel. Utána következnek a gogisták és steristák jelölései. A negyedik a sorrendben a Magyar Párt listája, Bethlen Györggyel az élen. Ötödik Serdici László, Stoica T., Csizsár A. és Szabó József Lupu-listája. Hatodik számú a Duca-féle liberálistáé dr.

Pordea A. listavezetővel. A Magyar Párt tervszerű munkával akarja a székelységet hatalmas és egységes felvonulásra beszervezni. A kormánypárt eddig 35 községben tartott gyűlést. A kormány szenátorjelöltje Ugron Ákos, aki dr. Balogh Ártthurral veszi fel a küzdelmet, mint a Magyar Párt jelöltjével. A vármegyei, új interimár bizottság dr. Bärbat György elnök vezetésével már megkezdte munkáját.

CSIKSZEREDA

A Magyar Párt a következő végleges listával indult a választási küzdelemben. Képviselő jelöltek: Dr. Pál Gábor, Szabó Béni és Sulyok István. Szenátorjelölt: Gyárfás Elemér, míg a közbirtokossági tanácsok által választandó szentori helyre dr. Pitner Árpád csikszeredai ügyvéd került. A listát hétfőn fogják benyújtani a törvényszékhez.

DICSŐSZENTMARTON

Kisküküllőmegyében eddig 9 listát nyújt

tottak be. Ilyen választási harc még nem volt a megyében. A kilencedik listához még egy új alakulat is leteszi a listát, a „Frontul economic” és ezzel tízre fog emelkedni a listák száma. Ez új alakulat csak a napokban jött létre és élén Dimitriu Niculescu Ritx áll, aki Bukarest egyik kerületében már volt az elmúlt rezsim alatt. Ez a párt a Gazdasági Front elnevezés alatt kezdte meg agitációját a megyében és a lista aláírói között számos magyar van. A tíz lista a következő: Magyar Párt listavezetője dr. Gyárfás Elemér, kormány Coltor Joan kanonok, 6-liberálisok Cipoianu volt államtitkár, ujliberálisok I. lista Boerescu ezredes, ujliberálisok II. Văitoianu tábornok, szocdemek Russu Simion közp. párttitkár, zsidók dr. Klein Miksa ügyvéd, Kamatellenes-liga Gămbăşan Cornél ügyvédjelölt, gogista Hodoş Alex volt államtitkár és a Gazdasági front Dumitru Ritx. Értésülünk szerint a Lupu-párt és az Averescu-párt is állít jelölteket.

Az orosz megnevezési szerződés a minisztertanács előtt

A pénzügyminiszter kiutalta a tisztviselők és nyugdíjasok júniusi járandóságait

Bukarest, július 2.

Tegnap este hét órakor a kormány tagjai minisztertanácsot tartottak. Vajda Sándor elnökölte. A minisztertanács egyik fontos pontját képezte a román-orosz megnevezési szerződés, amelynek különböző fázisait Gafencu külügyminiszteri államtitkár ismertette. Rámutatott arra, hogy Genfben Titulescu eredményesen folytatta megbeszéléseit Zalesky lengyel külügyminiszter közvetítésével, Litvinof szovjet külügyi népbiztossal, úgyhogy

a fontos diplomáciai egyezséget Franciaország és Lengyelország most már semmi körülmények között sem fogja Románia mellőzéseivel megkötni.

Ezután Mironescu pénzügyminiszter beszámolt a minisztertanácsnak azokról az intézkedésekről, amelyeket a közal-

kalmazottak járandóságainak pontos és rendszeres folyósítása érdekében fogatatosított.

A miniszter hangsúlyozta, hogy a június havi járandóságok összes kiutalásait szétküldte a pénzügyigazgatóságoknak, ennélfogva tehát a tisztviselők, tanítók, nyugdíjasok, hadiözvegyek és rokkantak hiánytalanul megkapják elmúlt havi járandóságaikat.

Joanitescu munkaügyminiszter előterjesztéseire szöbakerült a nyomasztó munkanélküliség kérdése, amelynek ügyében azonban semmiféle határozatot nem hoztak. A minisztertanács végül is vita alá vette a nap-nap után hanyatló élőállat kivétel kérdését és elhatározta, hogy diplomáciai közbenjárásokkal fokozni fogja az Olaszországba irányuló élőállat-exportot.

Családirtás az elmaradt fizetés miatt

Előbb öt éves gyermekének, majd saját magának vágta át a nyakát egy pályaoőr felesége

Marosvásárhely, július 2.

Az államkincstár üressége ismét tragédiát okozott. Ezúttal egy egyszerű vasuti pályaoőr kunyhójában játszódott le a véres családirtási kísérlet. Marosludas közelében Borsos Gergely pályaoőr felesége már nem bírta többé azt a sok nélkülözést és éhezést, amelyet

amiatt kellett elszenvedniük, mert az államtól hónapokon keresztül nem kapták meg a szükös fizetést sem és

a férje borotvájával előbb 5 esztendő gyermeke, majd a maga nyakát vágta el.

Mindkettőjüket életveszélyes sebekkel szállították be a szászrégeni kórházba.

Mi is az a kémkedés

A rendőrkvesztor törvényt magyaráz az újságíróknak

Temesvár, július 2.

Minden eddigi terror és a törvények félremagyarázását tulszárnyalja azonban az a döbbenetes megállapítás, amelyet Gussi Aurél temesvári rendőrkvesztor tett ma az itteni újságírók előtt. Jelentettük, hogy Kállay János magyarpárti tagozati titkár a csendőrség, több ma a gazdasággal egyetemben letartóztatott orsről orsré kísérte el a temesvári sziguranácsra, ahol Ramneantu kom. kinzó kamrájában helyezték őket az újságírók ma ezzel kapcsolatban elkeresték Gussi rendőrkvesztort és érdeklődtek Kállay és társainak sorsa iránt. Legnagyobb megdöbbenésükre Gussi kvesztor egy vastag könyvet vett fel az asztalról és a következő kiíentést tette:

— Kérem. Ez a könyv itt a kémkedési

törvénykönyv, amely megtiltja, hogy vizsgálat alatt levő ügyekről információkat adjunk. Azért, amit Önök kérnek, öttől-tízévig terjedhető fegyház jár. Figyelmeztetem az urakat, hogy ehhez tartásuk magukat munkájukban. Egyébként alantasaimnak ilyen értelemben adtam utasítást.

Az újságírók elképedve hallgatták Gussi rendőrkvesztornak az újságírási munkájáról szóló minősítését. Mindenre el voltak készülve, de hogy azzal tagadják meg az információadást, hogy az újságírók információkérése — kémkedés, ez már több annál, amennyit a kisebbségi újságírási története az utolsó évtized folyamán Romániában produkált.

Gussi rendőrkvesztor az elképedt újságíróknak még utána szólott:

— Aztán vigyázzanak, hogy mit irnak!

Forum Mozdó. Brassó.

Vasárnap, július 3-tól kezdve fut

Forum Mozdó. Brassó.

„Minden egy csókért”

romantikus 100%-os spanyol hangos filmoperett Don Jose Moyka világhírű spanyol énekessel.

Naponta előadások 1/26, 1/28, 1/30 órától. — Vasárnap délelőtti előadás 11 órakor, további előadások délután 1/24, 1/26, 1/28 1/30 órakor.

Bredicianu bécsi román követ elégtételt kapott a csunya inzultusért

A diplomata mulatság hivatlan vendégeit még nem sikerült kézrekeríteni

Bécs, július 2.

A lajzi vadaskertben véres botrány közepette megzavart diplomata mulatság hullámai még mindig nem ültek el. A rendőrségi nyomozás folyamán őrizetbe vettek 5 nemzeti szociálistát, akikről azonban mindezekig nem sikerült bebizonyítani, hogy rombolásban bármilyen részük is lett volna. Az osztrák nemzeti szociálista párt a kínos esettel kapcsolatosan nyilatkozatot adott ki, amelyben hangsúlyozza, hogy az estélyt a nemzeti szociálisták ellenségei zavarták meg, azaz az intencióval, hogy a pártot kom-

promittálják.

A jobboldali erőszakosság áldozatai voltak a veszélyen. Az osztrák kormány a diplomáciai kar inzultált tagjainak a legteljesebb elégtételt helyezte kilátásba. Klastersky az osztrák köztársasági elnökség kabinetigazgatója a tegnapi nap folyamán az osztrák államfő nevében sajnálatát fejezte ki Caius Bredicianu román követnél a kínos incidens miatt. A kormány szintén sajnálatát fejezte ki, a Lausanneban tartózkodó Dollfuss miniszterelnök pedig táviratilag fejezte ki sajnálatát.

Egy évi és két hónapi fogházra ítélték a Braşoveana Bank igazgatóját

Csalta, lopta és sikkasztotta a bank pénzt

Brassó, július 2.

A brassói törvényszék első székfoglalásán ma hirdette ki az ítéletet a Braşoveana bank csatlár bukása ügyében.

Vádoltként Arsenie Vlaicu állott a bíróság előtt, akit azzal vádoltak, hogy mint a Braşoveana bank igazgatója, számtalan vizsgálást követett el és közel tíz millió lej sikkasztott a betétesek pénzéből.

A Braşoveana betétesei mind bolgárszégi kisemberek, akik a keservesen összegyűjtögetett filléreiket a Braşoveana bankba tették.

A tárgyalás folyamata alatt, a bank egyik dolgozója bevallotta, hogy az igazgatót, egy gépirókisasszonyt és egy hivatalnokot arra kényszerített, hogy váltókat irjanak alá, persze minden fedezet nélkül.

Az igazgató ezeket a váltókat visszleszámláltatta a Nemzeti Banknál és az összegeket

zsebre vágta. Nekik azt mondta az igazgató, hogy ezt a bank érdekében teszik és kötelességük, hogy segítsék megmenteni a bankot.

Arsenie Vlaicu ezen kívül tíz millió lejt tett be a bankba, természetesen csak papíron és ezután a fiktív, horrorális összeg után harminc százalékos kamatot utaltatott. A többi betétesek tíz-tizenöt százalékos kaptak, de az igazgató harminc százalékos kamatot vett fel a holdban levő tíz milliója után.

A könyvszakértők is mind az igazgató ellen vallottak.

A törvényszék a mai napon hirdette ki ítéletét és ennek értelmében egy évi és két hónapi fogházra ítélték Arsenie Vlaicut.

Ebbe beleszámította a két hónapi vizsgálati fogságot is.

Az ítéletet úgy a Braşoveana bank volt igazgatója, mint az ügyészség megfelelőbbre.

VÉRBOSSZU

A rokonság kivégezte a férj-gyilkossággal vádolt asszonyt

Kolozsvár, július 2.

A kolozs megyei Havasrogoz községben az elmúlt év nyarán Pascalanu Joan gazdálkodót egy éjszaka álmában agyonlőtték. A titokzatos gyilkosság ügyében széleskörű nyomozást indított a csendőrség s megállapította, hogy a meggyilkolt férfi mellett aludt annak felesége, aki azonban csodálatosképpen semmit sem hallott a csendes éjszakában eldőrlő lövésből. Az asszonyt letartóztatták, de később el is engedték a kolozsvári ügyészségről, mert bizonyítékokat nem találtak ellene.

A titokzatos falusi tragédia már majdnem feledésbe ment, amikor a napokban ismét újabb és még titokzatosabb bűntény történt a faluban. Egy falusi gazda késő este tért vissza a községbe s amint

az erdő mellett elhaladt, kétségbeesett segélykiáltásokat hallott. Minthogy egyedül volt és semmiféle fegyver nem volt nála, nem merészkedett be az erdőbe, hanem elhelyett a csendőrségre szaladt és jelentést tett. Másnap kora reggel a csendőrök kiszálltak az erdőbe s ott rövid keresés után meg is találták az egyik fura felakasztva övegy Pascalanu Joannét.

A csendőrség azonnal megindította a nyomozást az asszony rejtélyes halála körülményeinek tisztázására. A gyanú Pascalanu Joannak, a múlt évben meggyilkolt gazdálkodónak rokonaira hárult, akik mindig azzal vádolták az övegyet, hogy tulajdonképpen ő volt a múlt évi rejtélyes gyilkosság elkövetője s ezért állandóan hangoztatták, hogy rokonuk haláláért bosszút fognak állani rajta.

Az aradi ügyészség még hamvaikban is üldözi az aradi vértanukat

Kegyelelsértő hatósági inzultus a magyarsággal szemben

Arad, július 2.

Megirtuk nemrégiben, hogy az aradi vár közelében levő régi vesztőhelyen, ahol 1849 október 6-án Haynau tábornokot pribékjei tizenhárom magyar tábornokot és főtisztet végeztek ki, ásatásokat kezdettek és meg is találták néhány bitófa, továbbá néhány holttest maradványait a gyászos emlékeztető helyen.

Izék az ásatások nagy érdeklődést keltettek, mert bizonyosra vették, hogy valamelyik aradi vértanu hamvait hozták napvilágra a napszámosok ásoi. Akkoriban híre járt annak, hogy a hatóságok bukaresti és kolozsvári tudósokat hívnak Aradra, hogy azok a hamvakat megvizsgálják. Arad magyarsága különösképpen reménykedett abban, hogy amennyiben a kivégzett magyar szabadsághősök csontjairól van szó, akkor azokat az őket megillető kegyelettel és tisztelettel juttatják új sírhelyhez, mely méltó lesz

emlékeztetükhöz és történelmi szerepükhöz.

Nem így történt.

Aminthogy minálunk sohasem történt meg, még véletlenségből sem, hogy a kisebbiséget érdeklő ügyekben kibékítő, előzékeny magatartást tanusítsanak az illetékes, vagy nem is egészen illetékes hatóságok tényezői. Ebben az esetben az

aradi ügyészség lépett közbe és érthetetlen beavatkozásával teljesen meghehcsélte azt a jámbor szándékot, hogy a régi vesztőhelyen talált hamvak eredetét tisztázzák.

A kolozsvári és bukaresti tudósok látogatása elmaradt, s helyett az ügyészség kategórikusan elrendelte, hogy a talált hamvakat szállítsák be az ügyészségre. A tömeges intervenciók hatása alatt azonban az ügyészség lemondott a csontok lefoglalásáról és beleegyezett abba, hogy

Tonescu dr. törvényszéki orvos lakásán helyezték el azokat.

Ez is megtörtént, de

aztán az ügyészség ismét meggondolta a dolgot s utasította a törvényszéki orvost, hogy a hamvakat földeltesse el. A magyarság vezetőinek közbenjárására annyit mégis elértek, hogy a hamvakat egy családi kriptában helyezhessék el, de amikor a kriptát nyílták befejezték, az ügyészség ismét közbelépett és szombaton azt az új utasítást adta, hogy a hantátolt sorsu hamvakat földbe temessék el.

67° C

kénés iszapforrások
évszázadok óta bevált
gyógyulással, csusz,
köszvény-ischias ellen
páratlanul hatásosak.
Igen jutányos árak. —
Felvilágosítások: Pös-
tyén fürdő iroda, Sin-
ger L. gyógyszer. Timi-
şoara II. Str. Saguna 8.

PÖSTYÉN

Halálos vásár Jugoszláviában

Belgrád, július 2.

Véres zavargás játszódott le a délszerbiai Obrenovac közelében fekvő Ub községben. Eppen nagyvásárt tartottak itt és ezt akarta felhasználni Lázics volt szkupcsina-képviselő arra, hogy hevenyészett gyűlést tartson és a tömeghez beszéljen. A gyűlést nem jelentette be a hatóságoknak és amikor a csendőrök fel szólították, hogy beszédét hagyja abba,

ő pedig távozott.

Lázics és hívei összetűztek a csendőrökkel. Revolverlövöldözés kezdődött, amelynek folyamán négy csendőr és két rendőr megsebesült. Erre a csendőrök sortűzet adtak és két tüntetőt agyonlőttek.

Lázics képviselő urra jellemző, hogy a mikor látta, hogy a helyzet komolyra fordul — elmenekült.

Tragikomikus blöff lett a Lindbergh-ügy legújabb szenzációja

Filicska Jordán lóvá tette az egész világsajtót

A munkanélküli amerikai toloncuton szeretett volna Amerikába utazni s ezért csapott fel gyermekrablónak

Pozsony, július 2.

Néhány nappal ezelőtt az egész világsajtót lázba hozta az a hír, hogy a Lindbergh-gyermek egyik elrablóját a vágujhelyi rendőrség letartóztatta. Erre a híre a nagy európai lapok tudósítói ostrom alá fogták a kis felvidéki városkát, hogy személyesen is láthassák a világhírű banditát, aki miatt Amerika rendőrsége hónapokig szünet nélkül talpon volt.

Kiderült azonban, hogy a Vágújhelyen lestopolt amerikai gangsternek szenzációs vallomása a leg-hajmeresztőbb blöff, amelynek mostanában áldozatul estek a szenzációra éhes riporterek.

A felvidéki rendőrség lázas nyomozása ugyanis rövidesen tisztázta a világraszóló szenzáció kulisszatitkait és lerántotta a leplet a Vágújhelyre tévedt gangsterről.

Szó sincs arról, hogy a Vágújhelyen letartóztatott ember volna a Lindbergh-gyermek elrablója.

Közönséges csaló, aki nem is volt Amerikában a gyermekrablás végre-

hajtasakor.

Egyébként a jámbor Filicska Jordán névre hallgat és a felvidéki Zobor községből vándorolt ki Amerikába néhány évvel ezelőtt. Nemrég vissza kellett jönnie, de a szülőföldjén nem kapott munkát s szeretett volna ismét Amerikába vitorlázni. Pénze azonban nem volt az utazáshoz s ezért határozta el, hogy kerülő uton jut ki Amerikába.

Ravaszu! kieszelte, hogy felcsap gyermekrablónak s így toloncuton csak kijut valahogy az Újvilágba.

A turpisság azonban igen gyorsan derült ki Filicska Jordánról, az önkéntes gyermekrabló banditáról, akit most hatóság félrevezetése miatt fognak néhány hétre lecsukni a csehszlovák hatóságok. A világlapok tudósítói és fotorporterei, akik a nagy szenzáció reményében elárasztották a felvidéki városkát és Filicska leleplezéseig félszerekben, padláson és istállóban szállásolták el magukat, hosszú orral távoztak tragikomikus blöff hírével.

Lehet, hogy gyógyszermérgezés ölte meg a kolozsvári főszámvevőt

Erélyesen folyik a nyomozás a titokzatos mérgezési ügyben

Kolozsvár, július 2.

Russu Simonnak, a kolozsvári városháza főszámvevőjének tragikus halála ügyében lázas erővel folyik a nyomozás annak kiderítésére, hogy tulajdonképpen mi is okozhatta a tragédiát, amelyet a kolozsvári hatóságok arzénos mérgezésnek ítélnék meg.

A vizsgálat erre vonatkozólag eddig a következő tényeket tisztázta:

A tragikus halálesetet megelőző napon Russu Simon és családja a következő ebédet fogyasztotta el: kőménymaglevest, csirkesültet, kompot és földi epret. Russu Simonon kívül még heten ettek ebből az ebédből és rajta kívül senkinek sem lett semmi baja.

Közvetlenül azonban ebéd után, körülbelül 15 perc múlva, Russu főszámvevő rosszul lett és erős görcsökről panaszkodott. Hozzáértőzői azonnal elhívták Hanganutiu dr. klinikai tanársegédét, aki előbb ricinust adott a betegnek, majd egy másik orvosát irt fel receptre. Russu Simon mindkét orvosságot bevette, de fájdalmai egyáltalán nem csillapodtak s a késő éjszakai órákban annyira rosszul lett, hogy családja ismét orvost hivatott. Ezuttal Rosenberger Mór dr. kereste fel a nagybeteg főszámvevőt s azonnal megállapította, hogy súlyos mérgezés esetével van dolga. Intézkedésére Russut azonnal beszállították a belgyógyászati klinikára, de ekkor a beteg már olyan súlyos állapotban volt, hogy eszméletét is elveszítette s az orvosok injekciókkal igyekeztek magához téríteni. — Azonban minden fáradozás hiábavaló volt, mert Russu segíteni nem lehetett és röviddel a klinikára való beszállítás után meghalt.

Másnap délután az ügyészség rendeltére az elhunyt városi főszámvevő holttestét a törvényszéki orvosok felboncolták és egész bélsatornáját átadták vegyi vizsgálat végett Orient dr. ismert mérgezőszakértőnek. Orient dr. vizsgálódásai adtak aztán egészen új fordulatot a titokzatos halálesetnek, mert

megállapításai szerint a bélsatornában, a nyelöcsőtől kezdve friss vérzés nyomai találhatók, amelyek csak arzénos mérgezésről származhattak.

Az ügyészség azonban ezzel a vizsgálatnal nem elégedett meg, hanem a holttest belső szerveit még tüzetesebb vizsgálat céljából megküldötte a bukaresti központi vegyvizsgáló állomásnak is.

A bűnügyi vizsgálatot Birescu főügyész vezetésével a rendőrség bűnügyi osztálya vezeti s bár eddig 7 embert hallgattak ki, egyelőre minden felvilágosítást megtagadnak a kihallgatásokat illetőleg.

Russu Simon rejtélyes halálának körülmenyei tehát még nem tisztázódtak s csak később derül ki, hogy arzénos gyilkosság, vagy pedig véletlen szerencsétlenség tet-e tragikussá a kőménymaglevesssel kezdődő és földieperrel végződő polgári ebéd?

Nem lehetetlen ugyanis, hogy az első orvosi látogatás alkalmával beadott második orvosság okozott véletlenül gyógyszermérgezést, vagy esetleg a gyógyszerterápiában cserélték össze a felirt orvosságot valamilyen erős méreggel.

A vizsgálat erre a körülményre is kiterjeszkedik és tisztázní igyekszik az orvosok szerepét a titokzatos tragédia felidézésében.

Galilei elhibázta

— A világ tragédiája ott kezdődik, — mondja egy híres francia epikureus — mikor az ember rájött arra, hogy a föld gömbölyű. Végtelen, lapos, egyenes területnek képzelte az ember Galilei koráig a földet és beletörődött, hogy annak messzi rejtelmét soha ki nem fűrkészheti. Mióta tudjuk, hogy gömbölyű, nincs nyugtunk. Kutatjuk, feltárjuk, átpasztázzuk. Hordjuk a hirt és visszük az árut. Összelel-keztünk messzi világreszek ember-testvéreivel és ökökre mentünk közel szomszédok ember-parányaival. Hódítunk és uralkodunk, holott alázatosan engedelmeskednünk és megújászkodottan térdet hajlítani kellene a Természet hatalmai előtt.

Zengőbb szavakkal és okosabb mondatokkal, tömörebben és kifejezőbben nem foglalták még össze a mai világ szörnyű tragédiáját. Egyszer már valahogyan imigyen elmondották mindezt hasonlóképpen. Sajnos, nem szavakkal, hanem fokosokkal. Jó kétszáz esztendeje annak, hogy egy Ned Ludd nevű ember szétrombolt egy harisnyakötő gépet és az ő nyomán 1811-ben és 12-ben a luddisták Lancashireben pocskékká zúzták a gépeket. Nekik nem kellene a gépek, nekik nem kell a technika, nekik nem kell a feltárt és uralom alá fogott gömbölyű földgolyó, nekik munka kell és kenyér és ha meghalnak, koporsó kell mindannyiuknak.

A luddisták halálra ítélték, az epikureus franciát meg nem idézik többé.

Csak most hirtelen, tegnap óta, mintha hasonló szelek fujnának. Amerikából indult utjára ez a szellő, amely még ma langyos fuvalom, de lehet, hogy kitör, feldagad és orkánná szélesül.

Ez az új amerikai teoria, amelyet az újvilág gazdaságtudományának bölcsői most szentesügroznak, nagyon egyszerű és keresetlen logikával operál. Tizenöt esztendeje — mondja ez a szózat — egyebet sem tesz a világ, mint megakarja menteni a maga értékeit, Embert, vért, ember-vért, aranyat, pénzt, arany-pénzt vet a harcba, hogy minden ami tegnap száz talentum volt és ami ma csak harminc talentumot ér, holnapra ismét száz talentumot érjen. Alapjában véve ezek a nagy és jelentős áldozatokkal járó gazdasági megoldások, amelyekkel azért kísérletezünk, hogy a tegnapi világot visszavarázsoljuk, semmi-re sem jutunk. Milliárdokat és milliárdokat dobunk már oda, hogy a munka meginduljon és az ember keresen és ennek ellenére is a munka nem indul és az ember éhen hal. Mi, akik a régi világot a láva hamuja alól rekonstruálni akarjuk és a termelés renaissanceját építjük, nap-nap mellett arra eszmélünk, hogy miközben hajdani értékeinket mentjük, hajdani értékeink nap-nap mellett jobban és jobban veszendőben. Az a vég posztó, amely a londoni gyárból a bukaresti kereskedő polcára kerül, Londontól Bukarestig értékből folyton veszít és amikor végre a bukaresti kereskedő a posztót a vevő nyakába varrja, a vételár már arra sem elég, hogy a kereskedő a posztót belőle Londonban újra megvegye.

Percre-percre olcsóbban és olcsóbban termelünk és minél olcsóbban termelünk, az árut annál nagyobb veszteséggel tudjuk csak eladni. A termelés célja, hogy annak eredményéből élhessen az ember. Ma az ember ezzel ellentétben nem tesz egyebet, mint nap-nap mellett pusztítja vagytonát és szűkíti jövedelmi lehetőségeit, mert termel.

Ha ez így van — és ez így van! — akkor valahol hibásan forognak a kerekék. — mondja Amerika. Ha minden termelő mozdulat kárt okoz, akkor hibás irányu a mozdulat, — hiszi Amerika.

Talán ott a hiba, hogy az értékeinket menteni és tartani akarjuk?

Pusztítani kellene őket! — szól az új gazdasági teoria.

Új gyártási módokat kell kitalálni. Nem is kell újakat kitalálni, csak a jelenlegit kell átszervezni, hogy ez a mai megcsappant kereslet mellett ha termel, termelése közben és által hasznot és így jövedelmet szerezzen.

A delfi jósda sem mondott sohasem értelmes és egyszerű mondatokat. Kétféle elmé, misztikus, és dodonai arany-köpek fátyla mögül kereste ki az ember a jósda jövődó-látását. Nem szabad elvárni és megkövetelni ettől az amerikai „jósdatól” sem, hogy ütemes és ritmikus arany-szabályokat vessen ki a világba. — Nagyon szépen viselkedett és eleget is tett, amikor frázisokba burkoltan azt mondotta, hogy ha így, ahogyan csináljuk nem megy sehogyan sem, akkor csináljuk éppen ellenkezőleg, mint ahogyan eddig csináltuk.

Voltaképpen annyit mond, hogy hagyjuk abba az erőlködést és engedjük szabadon a kordába fogott Embert. Ma a gazdasági rend nem tesz egyebet, mint szabályokat keres, úgy érzi, hogy vonatának minden kereké kisiklott. Minden szemrebbenésben sinre emelünk egy kerekét, és minden pillanatban mégis kiugrik egy kereké a sínéről. Maholnap már gondolat-szabadsága sem lesz az embernek, mint ahogyan nincs már költőzködési-, szólás- és cselekvési szabadsága sem. Minden megfékeztek és rendszerbe foglaltak, hogy minél többet és gyorsabban termeljünk és ime, most, amikor pillanatonként ellátjuk az emberiség száz villanatára elegendő szükségletét, nyomor,

nélkülözés, szenvedés az osztályrészünk. Az amerikai „jósda” nem mondja hogyan, de mondja, hogy miképpen nem. Ugy, ahogyan majd csináljuk, úgy csinálhatjuk, de úgy ahogyan most csináltatják, úgy ne csináljuk.

És Amerikának igaza is lesz. Előbb elzárkóztak az államok, mert kiszámították fehéren feketéivel, hogy elzárkózott államkeretekben belül jobb és teljesebb az élet, majd mikor megbuktak ezzel a híres autarkiaival, átfestették a cégtáblát és most területi-egységeket kapcsolnak össze, mert ismét kiszámították, papíron plajbással, hogy csak úgy lehet teljesebb és jobb az élet, ha gazdasági egységbe nagy területek fognak össze. És közben ma még rosszabbul van, mint a hogyan tegnap volt.

Tehát? Tehát — mondja Amerika: ne zárkózzunk el és ne fogjunk össze.

A két szélsőséges gazdasági parancs között valahol ott az aranyközéput, ez alkalommal találoz: ott a pons asinorum, melyet meg kell találni a szamaraknak, a szürke, csendes és orra hegyéig látó ember-porontyoknak, de amelyet nem talál meg soha az a bölcsesség, amely feltolta magát és el akarja velünk hitetni, hogy azért teremtetett, hogy a világot az ő esze és az ő mértanilag és matematikailag ki-

szabályozott élet-terve szabályozza. A francia epikureusnak van igaza: Az ember tragédiája ott kezdődött, ahol rájöttek arra, hogy a föld gömbölyű. A föld nem gömbölyű. A föld lapos és határolt horizontok közé fogott kis világ, amelyen fecskék cikáznak, jóságok kérdőznek, csuszomászok párzanak, halak és kétlétűek ficáinkolnak és amelyben az Embernek — nevetni kellene.

Igen, igen: talán itt kellene visszafordulni és így kellene az élet rendjének és rendszerének ütemét más irányba fordítani: nevetni kellene. Éppen most, ebben a nyomorúságban és egyszerre, mintha összebeszélünk volna, kezdjen el az ember hathatósan kacagni.

Ettől a harsány életörömtől az ördög bizonyára megszabad. Ettől a kacagástól megszabad az ördög, amely ma hatalmában tart és amely annyira hipnotizálta az emberi rendet, hogy az komolyan veszi és örökéletűnek hiszi.

Az embernek csak fel kell ébredni és rá kell eszmélni arra, hogy az a sok és nagy butaság, amely ma a világot kormányozza, ugyan olyan halandó és véges, mint maga az ember és mihielyt erre ráeszmélt, minden rendbe jön.

Halász Sándor

Mégis kitört a jugoszláv kormányválság

Lemondott a Marinkovics-kormány

Belgrád, július 2.

A jugoszláv kormányválság, amely már már eliminálnak volt tekinthető, tegnap este váratlanul teljes erővel kiobbant. Marinkovics miniszterelnök váratlanul kihallgatást kért az uralkodótól és rövid audienciáján benyújtotta összkormány lemondását.

Sándor király még az este folyamán Srskics Milán volt külügyminisztert bizta meg az új kabinet megalakításával. A holnapi nap folyamán a király számos politikus hallgat meg. A hirtelen kiobbant kormányválság okául azt rebesgetik, hogy Marinkovicsnak a radikális Uzonovics-párttal való meg-egyezése az utolsó pillanatban felborult.

Nyílt beszéd a kisebbségi kongresszuson

Eszterházy János gróf teleplezte a cseh sovinizmus tulkapásait és szerződösszegését

Bécs, július 2.

A Bécsben folyó kisebbségi kongresszus ülésén rendkívül heves és kinos incidens játszódott le. Amikor a csehszlovákiai magyar csoport képviselője, gróf Eszterházy János, a magyar kisebbségek szlovákiai üldözéséről akart beszélni, Wilfán elnök hirtelen félbeszakította Eszterházy szavait. Az elnök és Eszterházy között heves vita keletkezett. Eszterházy odakiáltotta Wilfánnak:

— E disznóság! Erre nem lehet mást mondani, mint, hogy „táncol a kongresszus!”

Eszterházy ezután át akarta adni el nem mondott nyilatkozatát a saját jelenlevő képviselőinek, ebben azonban megakadályozták. Óriási lármá tört ki, úgy, hogy az elnök kénytelen volt az ülést felfüggeszteni.

Wilfán elnök már nem tudott intézkedni, mert idegrohamot kapott és orvost kellett hívti hozzá.

Gróf Eszterházy János — amint a köréje sereglett újságíróknak kijelentette — arra akart beszédében rámutatni, hogy a kongresszusnak nemcsak elméleti, hanem gyakorlati munkát is kell végeznie. A cseh kormány eddig semmit nem tett a magyar lakosság szenvedéseinek enyhítésére.

A sovinizta cseh ligák, amelyek a kormány támogatásával dolgoznak, nagy gyűlölettel igyekeznek kiforgatni a magyarságot nemzeti érzéseikből.

A cseh kormány nem tartja be a békeszerződést, ami mélyen sérti a magyar kisebbség érdekeit és önértetét.

A délutáni ülésen tisztázták az Eszterházy gróf beszéde körül támadt incidenst. Délután Siemann helyettes elnök elnököl, aki közölte, hogy Wilfán elnök megbetegedett, remélhető azonban, hogy rövidesen talpra áll. A délelőtti incidensről szólva Siemann kijelentette hogy teljesen érthető dologról van szó. Valamennyi csoport a népe iránti tulfutott szenvedéllyel van eltelve. Ezután felszólította Eszterházy gróft, hogy folytassa beszédét.

Eszterházy szóváltette a csehszlovákiai magyarág súlyos nyomorát, amelyért kizárólag a cseh sovinizmus felelős. Szomorúan állapítja meg, hogy a magyar kisebbség mindinkább arra a meggyőződésre jut, hogy

senki sincs, aki érvényesítené a kisebbségvédelmi szankciókat a békeszerződéseket megszegő államokkal szemben.

Heves szavakban ítélte el a Népszövetséget, amelyhez ez évben 527 petíciót intéztek a kisebbségek és csodálatsképpen ezek közül csak 24 érkezett meg Genfbe.

A szónok felveti a kérdést: alkalmas-e ez a tény arra, hogy megerősítse a kisebbségek bizalmát a Népszövetségben? Képes-e a Népszövetség megfélemlíteni ezek után ama kötelességének, hogy a szerződéseket be nem tartó nemzeteket a szerződések betartására szorítsa?

A kongresszus végül határozati javaslatot fogadott el, amely kimondja, hogy össze-gyűjtik a kisebbségek elszegényedésére vonatkozó adatokat és rövidesen publikálják.

Kivégzik az egyik marburgi összeesküvőt

Belgrád, július 2.

A legfelsőbb hadbíróság ma tárgyalta a marburgi összeesküvés pert és az elsőfoku ítéletet megváltoztatta. — Eszerint csupán egyetlen katonatisztet, Atanaszkovits hadnagyot fogják kivégezni, miután a legfelsőbb hadbíróság jóváhagyta halálos ítéletét, amely most már jövevény. A többi vádlottak halálbüntetését 12—15 évi fegyházra változtatta át.

Betiltották a Vorwärtsét

Berlin, július hó 2.

Ismeretes, hogy a birodalmi belügyminiszter a szociáldemokraták lapjának, a Vorwärts-nek betiltását követelte. Severing porosz belügyminisztertől, aki azonban a birodalmi belügyminiszter követelését elutasította. A lipcei birodalmi törvényszék ma meghozta döntését az ügyben és hozzájárult a Vorwärts betiltásához, azzal az indoklással, hogy az inkriminált cikkek alkalmasak a birodalmi kormány és a birodalmi elnök tekintélyének megsértésére, egyben pedig veszélyeztetik a birodalom életfontosságú bel- és külpolitikái érdekeit.

NEM HULL KI

a haja, ha a PETROLE HAHN higiénikus lociónt használja, mely biztos hatású hajhullás, korpa és a fejbőr viszketése ellen.

A PETROLE HAHN

megtisztítja és fényessé teszi a haját anélkül, hogy zsírosítaná. Megrögzíti a frizurát és megőrzi annak természetes báját.

Romániai vezérképviselő: Agence Générale Française en Roumanie Str. Austrului 35. BUKAREST

Kapható mindenütt!

Utasítson vissza minden utánzatot és kérjen csak eredeti csomagolású üvegeket

SZÉKREKEDÉS NÉL

a CHATEL GUYON-i természetes sókból készült MIRATON PASZTILLÁK fájdalom nélkül könnyebbítik meg a belek működését.

KERESKEDŐK KÖNYVELESET MÉRLEGEIT ÉS BARMELY HASONLÓ MUNKA ELVÉGZÉSEI VÁLLALJA G. MIGOL AUTORIZÁLT KÖNYVELO STR. 13 SEPTEMBRIE 3

UJABB BUTOR-ÁRREDUKCIO SZÉKELY ÉS RÉTI Butorgyárában

BRASSÓ BUKAREST MAROSVÁSARHELY

Üde szép arcáról az öröm sugárzik, hogy „MIROL” Liliom crémét használ azonnal meglátszik.

„MIROL” LILION-CRÉM

nappali és éjjeli használatra tégelyenként 40 Lei, Poudre 25 Lei, Szappan 12 Lei. 93 Lei beküldése ellenében mindhármát franco küldi:

ÖRS REZSŐ gyógyszerész, Pankota Jud. Arad.

Kapható Brassóban: Krafit és Herberth drogériában. — Aradon: City drogériában. — Bukarestben: Aroua Parfumeria Franceză Bulevardul Col. Mihail Ghica, 39.

CĂTĂRĂU ILLÉS, a debreceni pokolgépes merénylet tettesének kalandjai

a román irredentától, a szigurancakémkedésen, a moldovai köztársaságon, a bolsevista forradalmon át Japánig

Szenzációs leleplezések a hajdudorogi görögkatolikus püspökség elleni merénylet körülményeiről

Bukarest, július 1.

1912 nyarán az egyik bukaresti lap felfedezte, hogy valami építkezésnél egy igen különös munkás dolgozik. Elbeszélgetett vele és megtudta, hogy a mészfoltos arcu napszámos tulajdonképpen besszarábiai román diák, Cătărau Illésnek hívják, aki rajongó nacionalizmussal mesélte, hogy inkább végez rabszolgamunkát, de már nem bírta ki a cári uralom elnyomását az akkor még orosz uralom alatt állott Besszarábiában. A menekült diákkal folytatott beszélgetés, arcképével együtt, bejárta az egész román sajtót, megmozdult a társadalom is és

a fiatal diák hirtelen híresség lett Romániában.

Annyira híres, hogy felbukkanásáról a külföld is tudomást szerzett és ennek az a következménye lett, hogy most már újabb és újabb hírek kerültek nyilvánosságra a fanatikus besszarábiai diákról. Olyan hírek, amelyek előbb csak kellemtelenek, majd egyre kínosabbak kezdtek lenni mindazok számára, akik a besszarábiai menekültet felkarolták. Az derült ki ugyanis, hogy

Cătărau Illés nem is annyira mint elnyomott román, hanem sokkal inkább mint anarchista volt kénytelen menekülni a szülőföldjéről.

mert különféle politikai összeesküvésekbe és merénylettervekbe keveredett. Az akkori kis Romániának nagyon kényelmetlen kezdett lenni a felkapott diák...

A TITOKZATOS FOGOLY

Erről a titokzatos és izgatón érdekes emberről cikkeztek most már napok óta megint a bukaresti sajtó. Cătărau Illés neve megint szerepel egy előadással kapcsolatban, amelyet *Scrutator*, a Dimineata ismertnevű munkatársa tartott egy igen érdekes háborús emlékről.

Az előadás egy fogolyról szólt, akit a háború alatt Pángarafi községben internáltak volt az ottani börtönbe és akiről még az őrei sem tudták, hogy mi a neve, miért csukták le, merről jött és miben járt.

Azután a titokzatos fogoly egy szép napon megszökött a szigorú felügyelet ellenére is. Nyoma veszett... Az előadás nyomán most széleskörű vita és hozzászólás indult meg afelett, hogy a pángarafi fogoly azonos volt-e Cătărau Illéssel?

Magyar szempontból is nagyon érdekes emlékü figura ez a menekült orosz diák. Ő volt az, aki 1914 februárjában pokolgépes merényletet akart elkövetni a Debrecenben székelő hajdudorogi görögkatolikus püspök, Miklóssy István ellen.

Ezt a mindmáig homályos merényletet egészen a legutóbbi időkig a román irredenta művének tulajdonították még a románok is,

akik csak később jöttek rá, hogy a nemzeti hős közönséges bünnözőhajlamu bestia, aki minden lelkiismereti furdalás nélkül bármilyen aljasságra és állati kegyetlenségre kapható volt, pusztán az ösztöneinek engedelmeskedve. Cătărau számiájára írták akkor a brassói Cenkegyen felállított Árpád-emlék felrobbantását is.

A debreceni merénylet, amely annak idején világsszenzációt keltett, emlékeztetesen úgy történt, hogy február 23-án délelőtti 11 órakor a posta csomagot kézbesített ki a görögkatolikus püspökségnek. A szolga Lackovics János püspök-helyettesnek vitte fel a közel husz kilós furcsa küldeményt, de alig hagyta el a szobát, amelyben még két ember, Sletkoffsky János püspöki titkár és dr. Csathly Sándor ügyvéd tartózkodott,

borzalmas robbanás ráta meg az iparkamara háromemeletes épületét, amelyben a püspökség is el volt helyezve.

A palota falai valósággal összeomlottak, az uccára nyíló üzletek romhalmazzá váltak a földrengésszerű detonációtól, a melynek erejét Debrecen külső részein is megéreztek.

A rendőrség és tüzoltóság először a földszinti romokat kutatta át, ahonnan

hét súlyos sebesültet huztak ki, míg a püspökség második emeleti irodájában három borzalmasan megcsontított holttestet találtak csupán, romok és hatalmas vértócsák közt.

A vizsgálat azonnal tisztában volt azzal, hogy merénylet történt. A postán érkezett csomag ekrazittal töltött pokolgép volt, amelyet Csernovichan adtak fel. Egy órával később az is kiderült, hogy a küldemény tulajdonképpen magának Miklóssy püspöknek szült, aki néhány nappal előbb levelet kapott, amelyben közölték vele, hogy rövidesen száz korona készpénzt és egy ajándékokkal telt csomagot fog kapni. A levele a következő cím volt: Kovács Anna, Hadikfalva, utolsó pósta Csernovic, Bukovina.

Aki a merénylet megsemmisítője

A budapesti rendőrség legnagyobb meglepetésére a bukaresti rendőrség hagyta, hogy a tettesek elmeneküljenek, de a román sajtóban nyilatkozatok jelentek meg, amelyek tiltakoztak minden gyanúsítás ellen, mintha a románoknak valami közük lett volna a merényletnek. A pokolgépes ügyről a Dimineata is nagy cikket írt, amelyből

kiderült, hogy Cătărau Illés a merénylet előtt néhány héttel Valenii de Munteban járt Jorga Miklós professzornál, a román irredenta mozgalom vezérének.

A mostani vita során a Dimineata valamennyire világosságot hoz ebben a titokzatos ügyben. A lap megszólaltatja Jean Bart ismert román író, aki valamikor tengerésztiiszt volt és sok minden érdekes dolgot tud a debreceni merényletről, de azt csak az emlékirataiban akarja részletesen elárulni. Jean Bart nyilatkozatának legérdekesebb részei a következők:

Cătăraut kiküldik Angliába

Amikor a hajó megérkezett Konstanca, mindenki kiszállott, csak Cătărau nem, mert a rakparton ott lestek rá a detektívek. Ekkor a bukaresti szigurancáról speciális kiküldetésben egy inspektor érkezett, hogy lássa, mit lehet csinálni.

Az a terv merült fel, hogy átcsémpézzük Cătăraut egy angol gőzösre.

Az éjjel-nappal lesben álló detektíveket úgy játszották ki, hogy éjszaka Johnson admirálissal felmentünk a hajóra, Cătăraut beburkoltuk katonai köpenybe, a fejébe nyomtuk az én kapitányi sapkát és így hármában szállottunk ki a partra. Cătărau, aki behemót nagy ember volt, behajtott térdrel járt, hogy ki-sebnekk lássék. Egy román teherhajóra vittük és ott Branzei parancsnok gondjaira bíztuk. Miután az angol hajóra nem lehetett bejuttatni,

Cătărau egy román teherhajóval elutazott Jaffa palesztinai kikötőbe, ott átszállott egy német gőzösre, amely elvitte azután Angliába. Természetesen elegendő pénze volt, hogy idegenben tudjon élni.

Azt, hogy meddig maradt ott és mit csinált, nem tudnám megmondani. Hal-

A moldovai köztársaság katonai parancsnoka

A debreceni bombamerénylet további sorsa igazolta a szigurancafelügyelő jóslatát. Erről a sorsról szenzációs részleteket tartalmaz dr. Pantea Gherman liberális szenátor és kisenevi prefektus könyve, amely a moldovai katonai szervezete szerepét ismerteti Besszarábia csatlakozása ügyében. Pantea dr. annak idején a Besszarábiában megalakult moldovai köztársaság hadügyminisztere volt és így az adatai annál nagyobb érdekességgel bírnak. Tudvalevő ugyanis, hogy az orosz forradalom kitörése és a cári család elpusztulása után a besszarábiai és ukránjai románok kezdeményezésére kikiáltották a független moldovai köztársaságot, amelynek kormányzását egy di-

Ezen a nyomon indult el a vizsgálat, a mely azzal is tisztában volt, hogy a hajdudorogi püspökség körül már hosszú ideje éles harc dúlt, mert román részről azzal vádolták, hogy el akarja magyarosítani a hozzácsatolt új területek román-ságát.

Egy hét alatt a magyar hatóságok már tudták, hogy a bombát egy Cătărau Illés nevű valaki küldte Debrecenbe, aki a bukaresti egyetemen diák. Cătăraunak azonban társa is volt, egy Kiriloff nevű orosz diák, aki a panszláv propaganda szolgálatában állott.

A levelet Cătărau barátja, a román anyától származó Salamon Ávram Mariska brassói nő írta.

A hajdudorogi püspökség elleni merénylet után

Cătărau elmenekült Bukarestbe, de a magyar detektívek nyomában voltak. Panaitecu szigurancagazgató V. Morzun belügyminiszter utasítására a legnagyobb titokban Konstancaba vitte Cătăraut, hogy onnan román hajóval Egyiptomba utaztassák,

mert így nyoma veszett volna. Csakhogy az osztrák-magyar rendőrségnek kitiűő szimata volt és lépésről-lépésre nyomában maradtak Cătăraunak egészen Alexandriáig, vagyis ha ott hagyják, az egyiptomi rendőrség kiadta volna nekik. A „Carol” nevű gőzösön elhatároztuk tehát, hogy visszaviszük az országba. Johnson tengernagy vette át a „Dacia” nevű gőzösre, ahol a saját kabinjában rejtette el. Még a hajószemélyzet sem tudott Cătărau jelenlétéről, aki csak éjjel-tájban merészkedett ki tengerésziszti uniformisban a fedélzetre, hogy friss levegőt szívjon.

lottam, hogy Madagascár szigetén is járt. Tudom, hogy talán egy évvel később megint felbukkant Bukarestben. Lehetséges, hogy a háború kitörése itt érte az országban és akkor internálhatták Pángaratzban... Cătărau nem tett rám jó benyomást. Szláv típus volt, óriásgyermek, lomha és cammogó, de a szeme eleven. Műveletlen, kegyetlen, skrupulus nélküli egyén volt. Azt hiszem, minden kegyetlenségre képes lett volna. De úgy látszott, hogy eszeveszett bátorság van benne.

Ördögi kedveléssel, hidegvérrel tervezte ki a legkrimínálisabb vállalkozásokat. Habár igyekezett úgy feltűntetni a dolgot, hogy tetteit emelkedett hazafias szellemből követte el, azt hiszem, érdekből és kegyetlen természetének parancsára cselekedett mégis.

Nem látszott sem örülnie, sem hősnek, hanem született kalóznak. Nem tudom elfelejtetni azt a megoldást, amit a Bukarestből küldött szigurancá inspektor javasolt. Ez a Cătărau — mondotta — sok bajt fog még csinálni nekünk. A leggyorsabb dolog az volna, hogy tiűntessük el a tengerben, legalább megsebadulunk tőle.

rektórium vette kezébe. Ez a direktórium megszervezte az ottani románágot katonai osztagokba és ezzel az általános orosz anarchia közepette a moldovai köztársaságban aránylagos rend uralkodott. Egy szép napon — írja dr. Pantea — egy kalandor furakodott be a moldovai hadseregbe: Cătărau Illés.

Siroa, könyörögve vitte ki, hogy egyszerű közkatonaként felvegyék a moldovai hadseregbe, mert fel akarja lekesíteni a honfitársait a román nemzeti eszme szolgálatára.

A katonai biztosnak gyanus volt ez az elegáns, ügyes, előékeny és szerény megjelenésű fiatalember, akiről később kiderült, hogy a szigurancá szolgálatában ál-

lott bukaresti diákkorában, de ugyanakkor minden ország javára kémkedett, ennek ellenére Vasile Cijevschi hadügyi népbiztos mégis teljesítette a kérését.

FELLAZAD A KISENEVI HELYŐRSÉG

Egy szép napon az addig fegyelmezett moldovai ezred megtagadta az engedelmességet.

Cătărau annyira tudott hatni a műveletlen és babonás katonákra, hogy azok csak Krisztusnak neveztek és tűzbe mentek volna érte. A kalandor ki is használta ezt a mágikus befolyását és az ezred elnökévé kiálttatta ki magát. Cătăraunak könnyű volt a dolga, mert kiadta a jelszót, hogy minden a katonáké, ingyen és hogy a bojárokat le kell gyilkolni. Ezzel a jelszóval hiába igyekezett szembe szállani a moldovai köztársaság okos szóval és Cătărau nemsokára, 1917 december 11-én az egész kisenevi helyőrség parancsnokává kiálttatta ki magát, holott a városban voltak nem román csapatok is. A román országtanács helyzete katasztrófálisra fordult és minden nemzeti aspirációját veszélyeztetve látta. Ugyanakkor dr. Pantea lett a hadügyi népbiztos vezetője. Cătărau megjelent nála és

kijelentette, hogy miután elérte a célját, hajlandó engedelmeskedni az országtanácsnak, le is teszi az esküt, de csak ha hivatalosan is elismerik a garnizon parancsnokául.

Kényszerhelyzetben az országtanács teljesítette Cătărau kívánságát, de az új helyőrségi parancsnok nem állotta a szavát és tovább uszította a katonákat az országtanács, a tiszték, meg a rangok ellen.

Cătărau propagandájának ellensúlyozására dr. Pantea elhatározta, hogy nagy katonai ünnepséget rendez, amelyen a tiszték és a legénység egyrészt előléptetik és az összes csapatokat ellátják román nemzeti zászlóval. Ezt a tervet azonban Cătărau nem látta jó szemmel és elvesztett is a befolyásából, 1917 december 27-én napiparancsban közölte a kisenevi helyőrséggel, hogy 6 külön parádét rendez 1918 január elsején.

A napiparancs szerint a forradalmi csapatok meg kell mutassák az országtanácsnak és reakcióinak, hogy a hadsereg szívében még él a szabadság szelleme. Ez a napiparancs lett Cătărau végzete. Az országtanács ugyanis elhatározta, hogy a veszedelmes embert ártalmatlanná kell tenni.

Csakhogy ez nem volt olyan könnyű dolog. Cătărau először is válogatott legényekből testőrséget szervezett maga köré, azonkívül még a vele nem rokonszenvező csapatok sem mertek nyíltan ellene fordulni. Amikor a direktórium ezt a kérdést megtárgyalta és el akart távozni a tanácssteremből, az ajtóban szembe talált magát Cătărauval és fegyveres embe-reivel, akik éktelen haraggal támadtak neki a köztársaság vezetőinek, hogy a vezérük letartóztatásáról tárgyalnak? Azt, hogy honnan neszelte meg Cătărau a dolgot, senki sem tudja, de tény az, hogy azóta az országtanácsban nem beszéltek róla többet.

CĂTĂRAUT ELFOGTJÁK ÉS ÁTTESZIK A DNYESZTEREN

Elérkezett december 31-ike. Reggel dr. Gherman Pantea felkereste Ion Inculetzet, aki később a liberálisok alatt besszarábiai miniszter lett és akkor a moldovai köztársaság elnöke volt. Megegyeztek abban, hogy Cătăraut még az este el kell fogni, nehogy részt vehessen a másnapra tervezett katonai parádén, mert az fatális lett volna a köztársaság sorsára.

Az elfogató parancsot maga Inculetz köztársasági elnök állította ki és végrehajtásával dr. Pantea Ghermant bízta meg, aki az Ermolenko törzssörmester parancsnoksága alatt álló negyedik Zaumurszky-közékezed segítségével, Levensor kisenevi térparancsnok kíséretében éjjel után behatolt a London szállóba, ahol Cătărau lakott.

Rövid tüzharc után a kozákok szétverték Cătărau embereit és a helyőrségi parancsnok is fogságba került. Autón elvitték Odesszába, ahol átadták Poplanco ukrán politikai népbiztosnak, aki azonban azonnal szabadlábra helyezte. Cătărau ugyanis azt a vallomást tette, hogy azért fogták el, mert ő Besszarábiát az ukrán államhoz akarja csatolni, míg az országtanács Romániához húz.

Ezeket írja rendkívül érdekes könyvében Cătărauról dr. Gherman Pantea, aki azonban először még sokkal szenzációsabb részleteket mondott el a Dimineata kisenevi tudósítójának. Ebben a nyilatkozatban többek között megemlíti, hogy Cătărau egyszer elmondotta neki egész élettörténetét. Nem hallgatta el például, hogy

a jasi egyetemen intenzíven részt vett az antiszemita mozgalomban és hogy a debreceni merénylet után a szigurancá segítette, aminek ellenében kémkedésre vállalkozott. Párisban és Londonban dolgozott a szigurancának és

Ötven kétszer jött haza Romániába instrukciókért és pénzért. De bevallotta Cătărau, hogy Oroszországnak is kémkedett. Arról azonban, hogy Pángáratzban le volt csukva, sohasem beszélt dr. Panteanak, aki elmondotta, hogy a meggyilkolásáról elterjedt hírekkel szemben Cătărau, aki átment később a bolsevistákhoz, ma is életben van.

Amikor az odesszai ukrán néphiztos szabadon engedte, Cătărau először megpróbálkozott elhelyezkedni a forradalmároknál, de nem sikerült, mire utlevelet szerzett és kiutazott Marsaillebe, majd Párisba ment, ahol a békekonferenciák idején több merényletet kísérelt meg a román delegáció ellen, de eredménytelenül.

Az egyik besszarábiai vezetőpolitikust, aki tagja volt a román békedelegációnak, hadigázzal akarta eltenni láb alól a hotelszobájában. A sikertelen merényletekről azonban a román delegáció bizonyos okokból nem értesítette a francia rendőrséget és így Cătărau 1921-ig Párisban maradt. Akkor átment Belgiumba, ahol Brüsszelben megismerkedett egy gazdag öregasszonnyal. Egyszer elvitte a barát-nőjét színházba, majd azzal az ürüggyel, hogy otthon felejtett egy fontos levelet, kicsalta tőle a lakáskulcsokat, hazasietett, összeszedett minden ékszert és értéktárgyat, több, mint másfélmillió belga frank értékben és meg akart szökni a zsákmányával. De elfogták és másfélévet kapott.

A belga lapok részletesen megírták az esetet annakidején. A nyomozás egyrésze Romániában folyt le, sőt arról is volt szó, hogy a kalandort kiadják a román hatóságoknak, erre azonban nem került sor és amikor kitöltötte büntetését, Cătărau nekivágott a világnak. Állítólag most Japánban él a debreceni pokolgépes merénylő, aki lehet, hogy még hallatni fog magáról a zavaros távolkeleti eseményekkel kapcsolatban.

(b. e.)

Nagyarányu szükségmunka Magyarországon

Budapest, július 2.

Budapest székesfőváros tanácsa elhatározta, hogy a munkanélküliség enyhítésére tízmillió pengős szükségmunkát indít meg, nagyrészt út- és csatornaépítéseket, valamint szükséglakásokat. Szó van arról, hogy a főváros akcióját országos akcióvá szélesítik ki.

Ismét kiújult a hindu-mohamedán háborúság

Bombay, július 2.

A hindu és mohamedán bennszülöttek polgárháborúja ismét kiújult Bombay-ben. Csütörtökön a hinduk megtámadták a mohamedánokat, akik egy temetés alkalmával nagy tömegben verődtek össze. Az utcai harcban 10 ember meghalt, 200 pedig megsebesült.

Magánbankok legfeljebb 8 százalékos szedhetnek Magyarországon

Budapest, július 2.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos bankratácsozókentésével kapcsolatban az országos hitelügyi tanács pénteken szabályozta a fővárosi és vidéki pénzintézetektől maximálisan szedhető, illetve megtéríthető kamatot. Eszerint maximum nyolcszázalék szedhető. A váltólezársimításnál hétszázalék kamatot lehet szedni.

DENTIFRICES DU

Docteur PIERRE

Oreg férj és fiatal asszony.

Véres leszámolás a hűtlen feleséggel

Dicsőszentmárton, július 2.

A kisküküllőmegyei Küküllőváros községben éveken át özvegyi sorban élt Burza Dániel jómódú gazdálkodó. Az özvegyiséget azonban megunt és udvarolni kezdett Manarazan Máriának, aki a falu legszebb lányai közé tartozott. Az udvarlás vége az lett, hogy a szülők a leányt rákényszerítették, hogy legyen a jóval idősebb férfi felesége. Az öregedő férfi aztán árguszemekkel vigyázott a feleségére s féltékenységgel annyira gyötörte, hogy a veszekedések mindennaposokká váltak. Egyszer aztán a fiatal asszony felpakolt és hazaszkökött a szüleihez, de másnap megjelent a férje és javulást ígért. Az asszony tehát visszament a férjéhez. Csak hogy a békesség nem sokáig tartott, mert a családi perpatvarok újra kezdődtek s egyszer a fiatal menyecske szemébe vágta az urának, hogy nem szereti s csak a szülei kényszerítették arra, hogy a vagyonért hozzá menjen.

Burza Dániel ekkor megkérte egyik vénasszony ismerőst, hogy figyelje meg a ház környékét, különösen olyankor, amikor neki hetivására kell mennie. Így tudta meg, hogy távollétében egy legény jár a házhoz, aki éjszaka lopózik be a

feleségéhez és csak másnap délután távozik. Burza egyszer csak színleg távozott a vásárra, de hamarosan visszatért és nagyon elcségyellte magát, meri senkit sem talált a feleségénél. A fiatal asszony ugyanis rosszat sejtett és szeretőjét idejében értesítette. Burza azonban legközelebbi utjánál a cselt megismételte s ekkor jött rá, hogy a felesége valóban megcsalja. Betörte az ajtót s minthogy a szerelmes legény az ablakon keresztül kerekelt oldott, a feleségére támadt. Előbb az ostoronyelet törte el az asszony hátán, majd székelt kapott fel és azzal püfölte a hűtlen menyecskét.

És mire az asszony sikoltozásaira a szomszédok előkerültek, Burza Demeterné vértől elborítva, betört fejjel és összetört bordakkal nyult el a földön.

A falusi szerelmi dráma áldozatát kórházba szállították életveszélyes sérüléseivel. Burza Demetert a csendőrök letartóztatták és átadták az ügyészségnek. A hosszúúlló férj azzal védekezett, hogy részeg volt, de a vizsgálat megállapította, hogy a véres leszámolás éjszakáján nem ivott semmit s józan fővel készült arra, hogy felesége hűtlenségéről megbizonyosodjék.

Iria: MIKES IMRE

ALI BABA ÉS A 40 FINÁNC

— Keleti népmese —

Volt, hol nem volt, az Óperenciás kapcsolt részen túl, sőt még a kultúrzonán is innét, élt egyszer két testvér Bergengócia egyik városában. Szegények voltak az istenadták, mert atyjuk, az őz Aránylag Tisztes Békebeli Politikus csak csekélyke vagyonot hagyott maga után. Fejenként mindössze egy kis skonpulusnélküli karhatalmat és 2000—2000 szavazóurnát örökölték, amiből természetesen még a mindennapi bankettre is alig-alig futotta.

Nem csuda, ha ilyen inséges körülmények között a két fiatal Politikus-fióer nem szíthette egymást és hol egyik verte be a másikatnak fejét, hol a másik az egyikét.

Az egyik testvér, akit Ali Babának hívtak, törőnyeket hordott az erdőből, eladta a városban és így tengette életét. Egyik napon Ali Baba, amint épp indulni akart hazafelé a rengetegből, porfelhőt látott felszállani a fák közül. Ezek rablók lesznek, gondolta magában és ijedtében felmászott egy fára, melynek lombjai teljesen elrejtették.

Valóban, alig telt el két-három perc, számárháton lovagolva 40 férfi termelt a helyszínen. Tetőtől-talpig fel voltak jegyperkezve és számarak oldaláról zsákmányait duzzadásig megtömött zsákok csüngöttek alá. Az egyikük, aki a 40 fináncnak a kapitánya lehetett, egy sziklához lépett, amelyre

ragyogó betűkkel rá volt írva, hogy „Allamkincstár” és így szólt:

— Széám, tárulj!

Erre a sziklában tüstént felpattant egy ajtó, amelynek eddig nyoma sem látszott. A fináncok beléptek rajta martalékukkal s az ajtó önmagától becsukódott. Csak a számarak maradtak a sziklán kívül és keservesen panaszkodtak:

— Jaj, édes testvéreim, ezt is mi izzadtuk ki, mégis elvisszik tőlünk... iál... iál... iál...

Kis vártatva kinyílt a szikla, a fináncok kilépkedtek, a kapitány megint így szólt: „Széám, zárulj!” Az ajtó legott eltűnt és a fináncok a számarakra kapva továbbvágattak.

Ali Baba kis ideig várakozott, majd le-mászott a fáról és így szólt magában:

— Lássuk, ama büvös igének lesz-e az én számból is foganatja?

Ezzel odaállt az „Allamkincstár” elé és hangosan így kiáltott: „Széám, tárulj!” A szikla azonnal megnyílt és az álmélkodó Ali óriási termet látott maga előtt, melynek falára fekete betűkkel rá volt írva, hogy: „Közvagyton! Érinteni tilos!” Arany, ezüst, gyémánt, platina, kőtvény, kupon, részjegyzés és rengeteg kibocsátás hevert itt garadában.

— A próféta szakállára! — tört ki Aliből. — Hiszen itt évszázadok óta halmozódhatik a préda!

Hazarohant, kordét kerített, amelyet zsákokkal rakott meg. A kordé elébe befogta „Allampolgár” nevű számarát és a sziklához hajlott, ahol a zsákokat színtűlt megtöltötte kincsekkel. Mikor elkészült, így szólt: „Széám, zárulj!” és a szikla bezárult. Ekkor Ali a számarát hazahajította. Gyönyörködve ült a bakon és vigan osztorozta az állatot.

— Gyi, te ostoba Polgár! — mondotta a csacsinak. — Sose szállok le erről a bakról, mindig én foglak kormányozni téged...

„Ali Baba felesége, a szépséges Hazafias Pártocská, boldog sikolyban tört ki, amikor a zsákok tartalmát meglátta. Sívár, megánkiüli örömeiben elhatározta, hogy fel fogja mérni az aranygarmadát. Átszaladt hát Ali Baba fiéréhez, Kásimhoz és kérte ennek nejét, Népboldogító Ligácskát, hogy kölcsönözzön neki egy gabonamérőt. „Mingyárt!” — mondotta a sógorasszony és kifordult érte a kamarába. Miután azonban kíváncsi volt arra, micsoda gabonát akarnak odaát mérni, a mérő fenekét ennyivel kente meg, hogy valami odaragadjon. Aliné hazasietett, szorgosan felmérte a zsákmányt és estefelé a mérleget visszavitte Kásimnének.

Ligácska majd elájult meglepetésében, amikor látta, hogy a Költségvetési Mérleg fenekéhez egy aranydarab ragad.

— Kásim! — kiáltotta az urának — Kásim!... Halod-e? Ali Babáéknál lapáttal mérík az aranyat!...

Kásim elszárgult az irigységtől. Alig pirkadott, átszaladt Ali Babához.

— Testvér! — mondotta —, hát ez mi a fene? Miért palástolod, hogy kincsed jutottál? Hát nem egy atyától és egy anyától származunk?

Ali először tagadni próbált, de miután belátta azt, hogy a költségvetés feneké már ugys elarult mindent, elmesélte a történeteket bátyjának.

— Megosztom veled a kincset, ha titoktartó leszel! — fejezte be előadását.

— Ez magától értetődik! — felelte Kásim. Erre Ali Baba elárulta bátyjának a titkos ígét is. Több sem kellett Kásimnak. Másnap hajnalban az istállóból elővezette Allampolgárt, befogta a kordéba, odaült a kormányrudhoz és kihajtott az erdőbe. A „Széám, tárulj!” szavakra megnyílt a szikla, mire annyi pénzesztüszövel rakodott meg, amennyit csak elbírt.

Ali Baba előtt természetesen nem maradt titokban a dolog. Este telve indulattal rohant át testvéréhez, akivel gyűlölködve leszidalmazták egymást.

— A kormányrud mellé csak nekem van jogom ülni, te bitang! — kiáltotta az egyik.

— Az Allampolgár nekem is számaram, nem csupán neked, te briganti! — felelte a másik.

Mérgükben összerohantak, majd előkapták az őz atyjuktól örökölt szavazóurnákat s ezzel döngették egymás fejét. Szerencsére az urnákból már rég kilopkodták a súlyt, a Hamisítatlan Népakaratot és így a ládacsák csak nagyokat pufantak, anélkül, hogy ártottak volna.

Már-már egészen agyonverték egymást, amikor véggillanlatban megjelentek feleségeik, Pártocská és Ligácska s békíteni kezdték őket. Miután alapjában mind a ketten okos emberek voltak, hajlottak a kompromisszumra s hosszas vita után megegyeztek abban, hogy ezentúl hol az egyik ül a kormányrud mellé, hol a másik. A sziklához mindig az megy, aki a számarat üti. A másik ezalatt irigykedhetik és gorombáskodhatik ugyan, de tetlenül köteles ellenzéki sorát elviselni.

Mióta ez a váltógazdaságra vonatkozó egyezmény létrejött, azóta Bergengóciában, beleszámlálva a kapcsolt részeket is, aránylagos rend van.

A negyven finánc gondoskodik arról, hogy a szikla ki ne merüljön.

A kormányrud mellé hol Ali Baba ül, hol Kásim.

Gyűlölködnek ugyan, de azért nem marják ki egymás szemét.

A számar pedig lázik és huza a kordét.

(m. i.)

Hatósági közegek elbocsátása angróban

Bukarest, július 2.

A pártok körében nagy izgalmat keltett az a tighinai híradás, amely szerint a kormány politikai okokból

38 falusi jegyzőt menesztett állásából, a megye pénzügyi adminisztrátorát, főorvosát és csendőrpáncsnokát pedig lemondásra kényszerítette.

A választási rendőrség vezetősége tiltakozását fejezte ki a kormánynál a hatósági közegeknek ily nagy tömegben való elcsapása ellen. Külön memorandumban figyelmeztették a belügyminisztert, hogy a választási igazolványok kiadása körül is a legsúlyosabb törvénytelenések történnek. A visszaéléseknek a lehetőségét az a kormányrendelet nyitotta meg, amelyben a primárokat bízzák meg a választási igazolványok kibocsátásával.

MERCEDES

a legszolidabb és legpraktikusabb írógép

ROMÁNIAI VEZÉRKÉPVISELET:

„MERCEDES” Soc. An., Bukarest, str. Curiaji 3.

Telefon: 377—98.

Sürgőnycim: SAMERCEDES.

Viszonteladók, vagy képviselők kerestetnek még nyitott kerületekben.

KACSKES
SÜTEMÉNY

KÉRJEN MINDENÜTT
GAGEL

VEKNI
KENYÉR

Hírek

UJITSA MEG

Lejárt előfizetését, hogy a lapot zavartalanul és iennakadás nélkül küldhessük.

A Brassói Lapok

előfizetési ára egy hónapra 60 lej.

Az Eton és a Rendőr

Tegyük fel nyájas olvasóm, hogy valaki eléd áll és így szól hozzád:

— Tessék már megmondani, hogy mi az az Eton?

Tegyük fel. Egészen bizonyos, hogy te, nyájas Olvasóm, sajnálkozva pillantod le az illetőt és csak úgy, foghegyről adod meg neki a választ:

— Á, az Eton? Az egy frizura volt, de most a kutya sem hordja... Kiment divatból...

Bizony, bizony nyájas Olvasóm, teljesen egyet értek veled abban, hogy az a bizonyos illető, aki ilyen kérdéseket tehet fel, nagyon elmaradt a modern kultúra igényeitől. Hogy valaki most, 1932-ben álljon elő az Etonnal?... Ssszi... Hogy ne tudja, hogy mi volt az honunk széplelkű hölgyei számára annó dacumál?... Nahát!...

Pedig ilyen illető akadt egy a napokban. Ne tessék hiteetlenkedő arcot vágni, de történelmi tény, hogy hatósági személy volt az illető. Rendőr. Dicsőségmentártonban.

Ott állt a rend derék öre a dicsőségmentártoni főtéren és saszemeivel legott észrevette, hogy autó áll meg a járda mellett. A hivatalos saszem tüstént félelmetesen pillant. Hóhó, itt valami nincs rendjén. Ki ül, mi ül ebben az autóban? Ha a fejét nézzük, férfi az illető. Ha a ruháját vizsgáljuk, mégsem férfias az, hanem nő. Hát ez aztán már megint miféle kommunizmus? Vagy talán irredentizmus? Ha nő, akkor mért visel férfitestet? Ha férfi, akkor mit ágal női álöltözékben?

A rend derék öre törte a fejét egy darabig ezen a fogas kérdésen s aztán rántott egyet a derékszíjára és odalépett az autóhoz:

— Na, gyereünk csak a rendőrségre!

A gyanus egyén, felül férfi, alul nő, elment a rendőrségre. A rend derék és buzgó öre, aki — ime — jó fogást csinált, betuszkolta a delikvenst a komiszár ur elé. Hadd döntse el az, hogy lehet-e egy rendes országban ilyen gyanus elemeknek autózni.

A komiszár ur végighallgatta a jelentést, a bár orju varjunak nem pájja ki a szemét, jót röhögött a jelentésen, de a forma kedvéért az a rendőr okulására, mégis csak végrehajtotta az igazoltatás felelős műveletét. A gyanus elem soffitragozolányra rendben volt, igazolta, hogy az utadót rendesen befizette. Rendes sportlady volt ez a se fiu, se leány teremtes, aki...

— Etonfrizura ez te marha, — oktatta szívélyesen a komiszár ur a divat hullámszámban kiscé járaltan rendőrt.

— Igen, — mondotta finom mosollyal a hölgy és összeszedve igazolmányait, távozni készült.

A komiszár természetesen a kapuig kikísérte a „meghurcolt” sportladyt és még akkor is bocsánatkérőleg hajlongott utána, amikor az autó már befordult a legközelebbi utcáskoron.

Igy felt vizsgát az Eton-frizura a dicsőségmentártoni rendőrségen és így vizsgázott le a dicsőségmentártoni rendőrség a fodrász-iperi ismeretekből.

A belügyminisztériumnak sürgősen kiadandó szükségrendeletben kellene felvilágosítania az összes rendőröket, hogy az Eton-frizura ugyan nem divat, de azért cseppet sem államellenes cselekedet. Nem kommunizmus, nem büntény, nem kihágás.

Csak:
Gusztus dolga. S ahoz a rendőrségnek egyelőre semmi köze nincs.

Modern Mozgó BRASSO Tel. 518

Szombaton és vasárnap kerül bemutatásra a németül beszélő és éneklő filmpere

„Der Keusche Josef”

(Az Ártatlan Don Juan)

A főszerepben: Harry Liedtke, P. Heidemann, F. Bressart, Elga Brück, Ossli Oswald.

Utóljára személyesen fellépnek Grete Deditsch előadóművésznő és professzor Laszky Béla zeneszerző.

Rendek helyárok!!!

Vasárnap délelőtt 11-12 óráig Matiné „Die Dame und ihr Schloß” „Önagysága autót vezet” német filmpere. — Helvárak 10-15 Lei.

— A brassói érettségi eredmény. A Brassóban érettségiző diákok meglepően jó eredményt értek el az idén. A csikszeredai, kézdívásárhelyi és szentgyörgyi középiskolák tanulói a brassói római katolikus gimnázium érettségiző diákjaival egyetemben átlagosan hetvenöt százalékban elfogadható eredménnyel tették le az érettségét. A végleges eredményt szombaton este hirdetik ki.

★ TORNÁ A SZABADBAN. Julius 1-én Leitner Hella (Wien, Hellerau, Bodenwieser, Gertrud iskolák módszere alapján) megkezdte modern ritmikus torna-tanfolyamát, Kolostor-utcában, Kertben. Tornaórát ad egyeseknek, vagy csoportoknak, iskoláján kívül is. Érdeklődni lehet naponta Vasut-utca 22. II. em. 12-3 óra között.

— LEÖLIK A MÉSZÁROSOKAT AZ ADÓ-AL. Marosvásárhelyről jelentik: A Magyar Párt marosvásárhelyi tagozatának intézőbizottsága pénteken délután ülést tartott. Az ülésen Kovács Elek városi tanács tagja beszámolt azokról a horribilis adóterhekről, amelyekkel a tulnyomórésben kisebbségi mészárosmestereket nyomorította meg a marosvásárhelyi adóhivatal. Azután azokat a sérelmeket ismertette, amelyeket a pékek szenvednek el a kenyérbélyeg használatá miatt. A párttagozat intézőbizottsága elhatározta, hogy a sérelmek orvoslására akciót indít az illetékes hatóságoknál.

— Betörték egy dési kereskedő üzletébe. Junius 29-én éjjel ismeretlen tettesek a pinceablakon keresztül behatoltak Almási Károly kereskedő üzletébe és a pénzszekrényt feltörve, néhány ezer lej vitték magukkal. A dési rendőrség megindította a nyomozást.

— ELÜTÖTT A GYORSVONAT EGY HAROMÉVES KISLÁNYT. Nagyváradról jelentik: Borzalmas vasuti elgázolás történt szombaton délelőtt negyedtízórákor a váradvelencei állomáson. A Kolozsvár felől érkező gyorsvonat elütötte Gerán Klári hároméves kislányt, aki a síneken játszott. A mozdony maga alá kapta a gyermeket és közel száz méterre kerekítül hurcolta magával. A kislány a kerekek alatt valósággal összemorzsolódott, úgy, hogy amikor a vonatot lefékeztek, darabokban kellett kihuzni holttestét a mozdony alól. A szerencsétlenség ügyében megindult a vizsgálat.

— Nekiment egy tanközösnök a vitorlás és elsüllyedt. Londonból jelentik: Egy angol vitorlász hajó, amely Ausztráliából búzát hozott, Írország közelében nekiment egy tanközösnöknek, és elsüllyedt. A vitorlás legénységéből tizen a tengerbe fulltak, a többieket kimentették.

★ Benke Albert, Kovászna és Péter Irénke, Homoródkóhalom, f. hó 2-án házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett. (be)

— Katonaszökevények, mint templomrablók. Dicsőségmentártonból jelentik: A küüllőmegyei Szentpál község templomának sekrestyéje szerdán reggel kinyitva találta a templom ajtaját s rövidesen megállapította, hogy betörők jártak a templomban, kik a perselyt felfeszítették és az oltártól is elvitték az összes kegyesszereket. A betörésről értesítette a csendőrséget, amely megindította a nyomozást. Szentanuk állítása szerint két katonaruhás fiatalember járt a vidéken. A megadott személyleírás alapján aztán a radnóti csendőrség elfogta Mosó-Barta József és Borsen Petru katonaszökevényeket, a kik a kolozsvári hadbírósaági börtönből szöktek meg. A dicsőségmentártoni rendőrségen Mosó azt mondotta, hogy „az ördög szállta meg, amikor betört a templomba”. Társa nem akar semmiről sem tudni. A templomból ellopott kelyheket egyébként darabokra törve találták meg náluk. A templomfosztogató katonaszökevényeket visszakísérlik a kolozsvári hadbírósaági fogházba s büntetésük kitöltése után adják át őket az erzsébetvárosi törvényszéknek, hogy a szentpáli templomban végrehajtott betörésért elnyerjék méltó büntetésüket.

— Gyomor- és bélzavaroknál, étvágytalanságnál, szorulásnál, felfúvódásnál, gyomorégésnél, felbőgésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél 1-2 pohár természetes „Ferenc József” keserűviz álosapon kitisztítja az emésztőutakat. Közökházi jelentésekben olvassuk, hogy a Ferenc József vizet még a fekvő betegek is nagyon szívesen isszák és általános dicsérik. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— GYILKÖSSÁGI KISÉRLET CSIKSZEREDÁN. Tudósítónk jelenti: Köszegi Károly csikszentléleki közbirtokossági elnök, hivatalos dolga elvégzése után, az egyik csikszeredai vendéglőbe tért be. Többek között ott találta régi ellenségét is, Veres Dénes, szintén csikszentléleki lakost. Késő este volt, amikor a poharazásnak vége szakadt és a közbirtokossági elnök haza indult. Alig ért azonban az utcára, Veres Dénes utánaszaladt és utját állotta. Szóváltás keletkezett, majd Veres bicskát kapott s azzal szurkálni kezdte a közbirtokossági elnököt. Mire a járókelők észrevették, hogy mi történik, Köszegi vérebe fetrengtet a járdán. A merényletnek sikerült kerekeltoldania, míg Köszegit kórházba szállították. Orvosi megállapítás szerint állapota igen súlyos s ha fel is épül, egyike szemére örökre vak marad. Támadóját sikerült a csikszentkirályi őrsnek kézre keríteni.

Ma utoljára a nagy divatrevü a Redouthban. A „Szépség és Divat” kiállítás vasárnap este lesz bezárva. A bezárás alkalmából vasárnap este a

Korona-kávéházban Versenytánc, melyen kb. 15.000 Lei értékig női díjak osztatnak ki. **Szabad belépés! Szabad belépés!**

A lausannei nagy birkózás

A németországi moratórium-javaslat részletei

Lausanne, július 2.

Pénteken délután a jóvátételi konferenciát összehívó hatalmak képviselői újból tanácskozásra gyűltek össze és megállapodtak a Németországnak nyújtandó moratórium részleteiben.

Ezen az értekezleten a német delegáció nem vett részt.

A határozat a francia delegáció szakértőitől kapott felvilágosítások szerint a következőket tartalmazza: Németországnak 2-3 évi moratóriumot nyújtanak, a melynek letelte után a birodalom köteles

megkezdeni az amortizációk és kamatok törlesztését. A megállapodás értelmében Németországnak a moratórium letelte után összesen 7-800 millió márkát kell fizetnie az amortizációk, kamatok és a Jung-terv alapján kibocsátott kötvények szelvényeiért.

Bár a lausannei konferencia körében bizonyosra veszik, hogy ebbe a megoldásba a német delegáció is bele fog menni, egyes verziók szerint a németek ezt a tervet sem tekintik olyannak, amelyet végleges megoldásként elfogadhatnának.

— Megborotválkozott, megreggelizett, aztán ledobta magát a negyedik emeletről. Budapestről jelentik: Szombaton reggel a Rákóczy ut 10 szám negyedik emeletéről az utcai járókelők közé vetette le magát Róna Lajos a Magyar Keramika gyár 50 éves cégvezetője. Róna előzőleg megborotválkozott elfogyasztotta a reggelijét, sőt végigolvasta kedvenc újságját is. Miután anyagi gondjai nem voltak és egyébként sem látszik megokoltnak öngyilkossága, valószínű, hogy pillanatnyi elmezavarában követte el tettét.

Szenzáció az

„EUROPA”-BARBAN

BRASSÓ

Új műsor keretében megérkezett

Arany Árpád Budapestről.

— CSIKSZEREDA INTERIMÁR BIZOTTSÁGA NEM ENGEDÉLYEZ ÁREMELEST. Tudósítónk jelenti: A csikszeredai mészárosok áremelést kértek a város időközi bizottságától. Ma tárgyalta az ügyet a bizottság, amely elutasította a mészárosok kérését s meghagyta az eddigi árakat. Most egyöntetűen megakarják felelkezni az érdekeltek az időközi bizottság határozatát, azzal indokolva eljárásukat, hogy a megye területén nem lehet állatot beszerezni betegség miatt. Így járt el a város a pékekkel is, akik azon a címen akarták drágítani a kenyeret, hogy a liszt is megdrágult. Itt említjük meg, hogy a csikszeredai mészárosok között óriási elkeseredést idéz elő az a tény, hogy évek óta közel másfél millió lejt fizettek be vágóhídi taxa címén, amit azzal indokolt a város, hogy megfelelő vágóhidat épít, amiből mind a mai napig semmi sem lett.

— KOLOZSVÁRI HIREK. Kolozsvári tudósítónk jelenti: A kolozsmegyei Nagymás községben megrendítő szerencsétlenség történt. Suciu Péter 84 éves gazdálkodó pipájával felgyújtott egy szénaboglyát, amelynek lángjaitól aztán maga is halálra pörkölődött. — A kolozsvári Főtéren pénteken egy száguldó autótaxi elütötte Diószeghi Eszter kolozsvári leányt, akit súlyos sérülésekkel szállítottak be a sebészeti klinikára. A gázoló soffőr ellen megindult az eljárás. — A kolozsvári rendőrséget bizalmasan arról értesítették, hogy a Hajdu-utcában meggyilkoltak egy újszülött gyermeket. A vizsgálat aztán megállapította, hogy Floria Katalin cselédleány volt a gyermekgyilkos, aki újszülött gyermeket elevenen ásta el egy trágyadombon. Az emberi érzéséből kivetkőzött anyát letartóztatták és átadták az ügyészségnek.

— ELOFIZETŐINK kiserjék figyelemmel a címkéjükön feltüntetett lejáratot. A lap zavartalan expedíálása érdekében gondoskodjanak idejében a lejárt előfizetés megújításáról s ha akár postán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljék meg, hogy 8 napon belül az új lejárati szerepel-e a címkén.

★ A „segédfőző” a parasztagzda házában. A „segédfőző” különösen a mezei munka idején felbecsülhetetlen szolgáltatást tesz. Minden ételt egyharmadnyi idő alatt lehet megfőzni, mint eddig. Emellett pedig a készülék megőrzi az ételek tápértékét és vitamintartalmát. Főlősleges, hogy a háziasszony hozzászok-jék más főzési módszerhez, mert ezután is ép olyan módon főz, mint eddig, csupán az a különbség, hogy a „segédfőző” izeletesebb és egészségesebb ételt ad.

Ezenkívül nagy költségmegtakarítást jelent a háztartásban, tekintettel arra, hogy a legkeményebb húst vagy főzeléket is rövid időn belül puhára főzi, anélkül, hogy ezek az ételek tápértékükből veszítenének. Az ebédet a háziasszony reggel, a fejés ideje alatt is elkészítheti és készen elkészítve viheti ki a mezőre. 50 százalékos főző- és tüzelőanyag megtakarítás. Kapható Brassóban: Thomas Scheeser és Galtz, Főter, Wilhelm Oberth Rt. Kapu-utca 53, Volkmár et Co Kapu-utca 18, Drandt és Jekel Kolostor-utca. Jó főzőeredményeket értek el a „segédfőző”-vel Bruckenthal-utca 13 sz. alatt, ahol naponta délelőttönként szíves-ségből megfelelő utasításokkal be lesz mutatva.

★ A SZÉPSÉG ÉS DIVAT kiállítás vasárnap este záródik be és nem szombaton, mint tévesen közöltették. (e)

— Newyork állam kormányzóját jelölték a demokraták Hoover utódjául. Chikagóból jelentik: A demokrata párt tegnap tartotta meg elnökjelölő kongresszusát. A választás Rooseveltre, Newyork állam kormányzójára esett, aki nagy esélyekkel indul a küzdelemben.

— MEGNYILT AZ ÚJ TEMESVARI KÖZKÖRHAZ. Temesvárról jelentik: Tegnap megnyitott itt az új városi közkörház, amelyet tizenhat millió lejjel épített fel a város. Az új kórház igazgatója dr. Préda Péter lett.

— A BRASSÓI ÖNKÉNTES TŰZOLTÓSÁG ERDEI ÜNNEPÉLYE vasárnap, július 3-án lesz a kis Honterus téren. Kivonulással reggel 8 órakor a tüzoltóaktanyától a főutcán át katonazenével, mely egész nap fogja szórakoztatni a közönséget. Kellemes más szórakozások, tekeverseny díjakkal, tombola, stb. Kitűnő frissítők, tüzoltógulyás olcsóbban, mint a városban. Egész nap állandó tramvaj és autóbusszösszeköttetés. Mindenki ott legyen az önkéntes tüzoltóság támogatására. Ez az erdei mulatság egyúttal némi kárpótlás lesz az elmaradt Honterus majálisért. Kedvezőtlen idő esetén az erdei ünnepély jövő vasárnap, július 10-én lesz megtartva.

Szépség és divat

Brassó, július 2.

A brassói Fórum mozgó terméiben hangulatos, meleg és szindus kiállítás nyílt meg, tizennyolc brassói cég rendezésében.

Mindenki tudja, hogy a legnagyobb válsággal küzdünk, hogy nincs pénz, hogy a megélhetés napról-napra nehezebb és szomorubb és mégis, ezek a szinte elérhetetlen butorok, hangulatos szobaberen-dezések, omló selymek, színes sálak, táskák, cipők, a kiállító cégek ruhái és a szőnyegek, — mindez így egyben vidámitó és megnyugtató hatású. Nem emlékeztet a válságra. Bizonyítéka annak, hogy akarnak és tudnak a válság dacára is szépet, művészt adni és ha már adják, bizonyára vannak még olyan boldogok, a kik meg is tudják venni.

Megnézni mindenesetre érdemes a „Szépség és Divat” című kiállítást.

Elsőrangú penzió

szép fekvéssel
kerestetik 2 nő részére
Brassóban július 15-től kezdve.
Ajánlatok románul vagy németül az ár megjelölésével Ing.
Lucian, Bukarest Str. Lunel 6

SZINHÁZ

Ma este: **FREDERIKA**

A Magyar Színház julius hava

A brassói nyári szezon második havának műsora nagy szenzációkat tartogat még. Igaz, hogy az első napok műsorait még növelni, a darabok megválasztásában több leleménységet mutatni, nehéz dolog lesz, de akik ismerik dr. Janovics Jenő képességeit, azok nem kételkednek benne.

Olyan júliusa lesz Brassónak, amilyen még a téli színházaknak sem volt. Új darabok, új színek, új törekvések hava lesz ez.

Vasárnap délelőtt 11 órakor **FEHÉR LÓ** operette olcsó helyárrakkal Neményi Lilivel, Kiss Manyival, Ihászsal, Putnikkal, Tompával, Selmecivel, Réthelyivel, Leövey-vel szerepel a műsoron. A **FEHÉR LÓ** többé a szezonban nem kerül elő, siessen megnézi mindenki.

Vasárnap d. u. 6 órakor szenzációs nagy operette a **MOSOLY ORSZÁGA** diszeloádása lesz. Karácsonyi Ily, Csermák Lajos, Kiss Manyi, Ihász, most is feledhetetlen lesz.

HARAPÓS FÉRFI operette premierje lesz vasárnap este. A Harapós férfi ötletes darab. A Harapós férfi zenéje ellenállhatatlan. Neményi Lili, Kiss Manyi, Kaszab Anna, Putnik Bálint, Ihász kezeiben vannak a főszerepek. A szenzációs előadást Ihász Aladár rendezi.

A Harapós férfi operettet siessen megnézni mindenki, aki szórakozni akar, aki kedves zenét akar hallani, aki jó színészeket, igazán nekik való szerepekben akar látni.

Hétfőn, olcsó mozi helyárrakkal **STAMBUL RÓZSÁJA** operette felújítása lesz az egyik nagy esemény. A **Stambul Rózsája**-ban Karácsonyi Ily, Neményi Lili, Csermák Lajos játsszák a főszerepet. A **Stambul Rózsája** mozi helyárrakat állapított meg a színház.

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. e. 11 órakor: **Fehér ló**. Operett-ujdonság, nagyon olcsó helyárrakkal.

Vasárnap d. u. 6 órakor: **Mosoly országa**. Lehár világhírű operettje, 3-adszor. Karácsonyi Ili fellépése. Csermák Lajos vendégjátéka.

Vasárnap este 9 órakor: **Harapós férfi**. Operette-ujdonság, először! Kiss Manyi, Kaszab Anna fellépése. A budapesti színházi idény egyik legnagyobb sikerű operettje.

Hétfőn este 9 órakor: **Stambul rózsája**. Die Rose von Stambul. Fall Leo klasszikus szépségű operettje, nagyon olcsó, leszállított helyárrakkal, legdrágább jegy: 45 lej. Csermák Lajos vendégjátéka.

Tamási Áron:

ÁBEL A RENGETEGBEN

REGÉNY *

— Hol szerezted őket?
— Vettem.
— Hol?
— En itt a Harigbán.
— Ki a nyavajától?
— Nem nyavajától, hanem becsületes embertől.

A páter-gvárgyán tekergetni kezdte a fejét, majd odanézett, hogy hasonló könyveim még nincsenek-e. A szegény Nick Carterek úgy reszkettek a kezemben, mint a nyárfalevél.

— Lássuk azokat! — mondta a főbarát.
— Ezeket láthassa — szoltam és odaadtam őket.

Vártam, hogy mi lesz.
A gvárgyán jóformán meg sem nézte a kedves füzeteket, hanem felállt, a fűtő ajtaját kinyitotta és begyurta mind a tűzbe.

Az ijedségtől meg sem tudtam mozdulni.

A lábamból is elment az erő.
A szívem összefacsarodott.

Egyszerre sirni kezdtem.
Ugy éreztem, hogy egyedül maradtam a világon. Csak a végzetetlen szomorúság özönlött felém a hegyekről, az ablakokon át és a deszka-nyílásokon át. Elszomorodva borult össze felettem a ház s a ház felett az ég, s ami annyi volt nekem azelőtt: a jókedv és az öröm, az mind kiadta a lelkét, hogy sirathassam a mulandóságot.

A pillanatok úgy vonultak el előttem, mint kicsi fekete kereszték, amelyek mind azt hirdették, hogy égnek a jókedvű betűk. Az én kedves betűim, kicsi gyorsfutó paripám, amelyekre esténként és sokszor éjjelenként felültem, hogy bójáram rajtuk a kalandok országát...

Ugy állottam ottan, hirtelen árvassággal, mint az égbe néző fiatal fa, melynek díszes és játszi lombjait lefosztja valaki. Ugy álltam örömtelenül, árvizes szemekkel.

Nem is szolt hozzáam sokáig senki.
— Hát te miért sírsz? — kérdezte végre a gvárgyán.

A fájdalom még ott feküdt a szavaim első hengerítve. A fűtő felé néztem keservesen, ahol még most is égtek érdekfeszítő könyveim. Márkus látta a tűz sirgódó rébe esett tekintetemet s hogy vigasztaljon valamiképpen, de azért szigorú előjáróit se bánta meg, így szolt:

— Éppen úgy égnek, mintha szent könyvek lettek volna.

A gvárgyán rá se hederített, hanem megvigasztalásomat tűzte ki célul.

— Mért sírsz, Ábel? — kérdezte megint.
— Maga jól tudja, — feleltem.

A főbarát megismogatta az arcomat, majd a keblére huzta a fejemet. Kezejárásáról s a szíve dobogásáról éreztem, hogy erősen megsajnál.

— Legyen több eszed, édes fiam! — mondta.

— Bár ennyi se volna — szepegettem.
— Légy nyugodt, nem vesztettél semmit.

Erre már én is felegyenesedtem.
— Azt ki mondja?
— Azt én: a csiksomjai páter-gvárgyán.

Olyan katonásan hangzott, hogy nem mertem ellenkezni tovább, hanem lehaj-

tottam a fejemet és ülőhelyet választottam. Amikor leülhettem, csak akkor szoltaltam meg:

— Igende most jönnek a hosszú őszi esték s a még hosszabb téli esték: s azokon én mit olvasok?

Egyszerre megenyhültek a barátok, de legkivált a gvárgyán, aki megbugygyanva szolt oda nekem:

— Hát ez a főbaj, te bagoly-fiu?!
— A főbaj nem ez, de mingyárt utána következik — mondtam.

— Hát akkor a főbaj mi?
— Az, hogy nem én vagyok a csiksomjai páter-gvárgyán.

— Igyekezzél s még az is lehetsz — mondta a barátfőnök. — Végy példát Márkustól.

— Tőle vehetek is, mert elég közel van — feleltem.

— Közel is van s igyekszik is — mondta a gvárgyán.

— Ő igen, még a fára is felmászik igyekezetiben.

Márkus pislogva nézett eleddig minket, de most egyszerre, ahogy máskor is szokta, kacagni kezdett.

— No, mi esik olyan jól? — kérdeztem tőle.

— Nekem a számár — felelte Márkus.
— Hát az miért?
— Azért, mert az nem mászik fel.

— No, ezt se nekem mondták! — célozott rám a gvárgyán.
— Ezt nem — feleltem — mert Márkus magáról beszél.

Márkusnak harag látszott az arcán s nem tudta, hogy mit csináljon hamarjában. Ide-odanézett, mintha segítséget keresett volna, aztán egyszerre így szolt:

— Mi csinál így: kuviiii, kuviiii?
— A kicsi gyermek, amikor sir — mondtam.

— Mért nem!
— Hát?
— A bagoly-fiu!
— Honnét tudja?
— Onnét, hogy a főtisztelendő gvárgyán mondta.

— Mit mondtam én? — kérdezte a barátfőnök.

Márkus beléveresedett az élvezetbe, a hogy felelte:

— Azt, hogy ez az Ábel egy bagoly-fiu.

Nem volt lelkem, hogy megtámadjam az ártatlan Márkus örömet s éppen azért nem szoltam rá semmit, hanem visszatértem a könyvekre.

— Oszlán a jótét helyébe jót várok — mondtam a gvárgyán felé fordulva, aki mingyárt megértette a dolgot és annyi könyvet ígért nekem, hogy egész télen sem tudom elolvasni. Azt is beigérté, hogy Márkus fogja kihozni szekérrel s figyelmeztetett, hogy aztán legyünk békeességben, nehogy felidézzük ismét a világháborút.

Ahogy a világháborút emlegette a gvárgyán, egyszerre eszembe jutottak a fekete bombák s eszembe a két szórtalan puska is.

— Tudja-e, hogy mi kéne nekem? — fordultam a gvárgyánhoz.

— Mi kéne?
— Egy katonaviselt ember.
— Hát az minék?
(Folytatása következik.)

APRÓHIRDETÉSEK

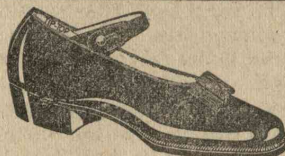
Hétköznap: egy szó 6. vastag betűből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszi hirdetés esetén 25%o engedmény. Állást keresőknek 25%o kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Luszterek, festmények, könyvek, apróságok sürgősen eladók. Lövész (Crisan) ucca 27. 18498

Jó állapotban levő másféltónnás teherautó jutányos áron eladó. Brassó, Porondtér 18. 18432

Kertitömlők, tömlőmotolák, kertipadok, permetezőzők, kellő oldatokkal, kertiszerszámok. Jul. Teutsch, műszaki áruak-tár, Brassó, Kapu-utca 18048

Nagyobb tétel parti

cipő!

vettünk!

Hallatlanul olcsó árban árusítjuk!

NŐI CIPŐK 100 lejtől

R. Tabak & Co

BRASSÓ, KAPU-U. 30.

Selyemharisnyákban gyári lerakat!

GYÁRI ÁRAK!

Gazdag választék

perzsaszőnyegekben

ORIENT

Schulhof Emilné

BRASSÓ, Weisz Mihály-u. 2

Dus minták!

Olcsó árak!

Fürdőszoba

és vízvezetési berendezések

legolcsóbban

SANITECHNICA

BRASSO, Malom-utca 1.

(Bolonya)

Keresek megvételre

Brassóban 2 szoba konyha, mellékhelyiségek, udvarból álló

háza!

vásárlási ár 1/2-e készpénz 1/2-e a brassói Alt. Tak. Pénztár betétkönyv ellenében Ajánlatokat „Családi ház” alatt a brassói kiadóba kérem

Dr. TOTIS BÉLA:

Születés szabályozás

c. könyve Vámbéri

Rusztém előszavával

Ára 90. — lej.

Kapható a
Brassói Lapok Könyvosztályában.

B. L. Kocsis Béla

Fetelösszerkesztő:

A BRASSÓI LAPOK nyomdavállalatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

Fiókkidóhivatalok: Déva, Str. Ion Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza, igazgató). — Marosvásárhely, Piața Regele Ferdinand (Főter) 53. Benjámín Árpád és Bernáth Ernő.

MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán Dániel és Gerő Sándor — Dés: Oszlán Kálmán (Kovács Samu-utca 8) — Kolozsvár: Neumann Ignác (Str. Dubarilor 7. volt Timár-utca) — Nagyszeben: Szigetváry László (Strada Turnuui 13.) — Nagyvárad: Szabó László (Strada Constantin 2) — Szatmár: Váradi József (Str. Florescu 24) — Udvarhelymegye és Székelyudvarhely: Varró Elek (Orbán Balázs-utca 31). — Szilágysomlyó: Helperin Ernő. — Temes-, Arad- és Krassószörényvármegyék: Némegy Gábor (Temesvár, IV. Bem-utca 31) — Torda: Dénes József (Str. Regele Ferdinand 25)

Központi szervezők pénzfelvételi jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes

Főmegbízott a Regát részére: Dán Mózes, Bukarest, Str. Mihai Cogălniceanu 30.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk

Allást nyer

Öntőmestert nagy gyakorlattal kereskedelmi öntvények gyártásához felveszünk. Cim: Friedrich Testvérek, Temesvár. 18447

KAUCIOKÉPES VENDÉGLŐS KERESTETIK. Brassó, Kut-ucca 21. 18496

Keskenyvágyánu hálózatunk fenntartásához érlyes PÁLYAFELVIGYÁZÓT keresünk. Ajánlatokat fizetési igény feltüntetésével és bizonyítvány-másolatokkal „Bányavállalat” címre a Brassói Lapok kiadóhivatalába kérünk. 18517

Házasság

30 éves keresztény önálló iparos nősülne, kettőszázezer lej vagyona van. Hasonló vagyonu leányok, özvegyek leveleit „Feltétlen discretio” jelígre továbbít a brassói kiadóhivatal. 18519

Allást keres

Önállóan dolgozó fiatal dobozzabász állást keres, vidékre is. Cim: 18511 sz. alatt a brassói kiadóban.

Lakás

4 szobás I. emeleti komfortos lakás augusztus elsejétől kiadó. Brassó, Hirscher-ucca 26. 18518

Könyvek

Biri néni szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ara kötve 130 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában. 14048

FIATALOK tanácsadója.

Szerelmi levelező, kiegészítve a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágnyelv, stb. Ara színes borítóval 40 lej.

Czernowitser

Morgenblatt

független demokratikus napilap.

Megjelenik kétszer naponta.

Legelterjedtebb és legolvasottabb német lap Nagyromániában.

Közjegyzőileg hitelesített példányszám.

Kitűnő hírszolgálat. — Saját tudósítók.

Európa minden fővárosában mint hirdető szerv. kiválóan alkalmas.

Elterjedtség: Nagyrománia, a csatlakozó Lengyel részek, Csehszlovákia, az összes Balkán államok és a Kelet.

Saját gazdasági rész. — Autó-, Rádió-, Sport és szépirodalmi mellékletek.

Saját utazási és fürdő mutató.

Saját nyomda.

Linotyp gépszedés. — Rotációs nyomás.

Szerkesztőség és kiadó:

Cernauți, Str. Poincaré Nr. 3.

Földi Mihály:

Kádár Anna Lelke

Propaganda kiadása csak 75 lej.

Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában.